

OBSAH

<i>Príhovor</i>	3
<i>Pravoslávne učenie o anjeloch</i>	5
<i>Pravoslávna ikona</i>	8
<i>Čudotvorné ikony</i>	12
<i>Životy svätých</i>	15
<i>Otázky a odpovede</i>	19
<i>Detská stránka</i>	22
<i>Deň detí v Prešove</i>	28
<i>Deň detí v Stropkove</i>	30
<i>Kázeň o pôste</i>	32
<i>Serafim Sárovský</i>	34
<i>Dobrá vnučka</i>	37
<i>Správy z Kalkatského sirotinca</i>	39
<i>Deravá nádoba</i>	41
<i>História PCO Stakčín</i>	45
<i>Blahoželenie</i>	49
<i>Recepty</i>	51
<i>Pozvánka</i>	54

**„Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších
bratov, mne ste urobili“.
Mt 25,40**

ISTINA

*Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
ročník XVI./2011*

šéfredaktor: *Lenka Kimaková*
redaktori: *Alexander Haluška, Michal Si-
vík, Zuzana Repková, Marcela Hvižďako-
vá, Zuzana Sadilková, Juliána Kuzanová,
Ján Husár, Tatiana Mihaličová*
pokladníčka: *Tatiana Mihaličová*
technický redaktor: *Peter Polakovič*
detská stránka: *Janka Kobanová, Janka
Zajarošová*
redaktori pre distribúciu: *Luboš Omaska,
Patrik Palasiewicz*
korektúra: *Prof. ThDr. Peter Kormaník,
PhD.*

Vydáva:

*Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
tel.: 0948 509 980*

**e-mail: *istina12@gmail.com*
IČO: 17075947**

www.bpm.orthodox.sk

S blahoslovením Jeho Vysokopre-
osvietenosti Jána, arcibiskupa
prešovského a Slovenska.

Vychádza 12-krát do roka.
Ročný príspevok 5,40 €

*Vaše finančné príspevky posielajte
na adresu redakcie:*

*Bratstvo pravoslávnej
mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS,
redakcia ISTINY
Bayerova 8, 080 01, Prešov,
prípadne na účet Istiny:
4008409298/7500.*

*Cirkevne schválené.
Redakcia si vyhradzuje právo
upravovať príspevky v súlade
s učením Cirkvi.
Nevyžiadané rukopisy nevraciamy.*

*Vydávanie je povolené Ministerstvom
kultúry SR pod číslom EV 3633/09.
ISSN 1335-6739*

Obálka: *Deň detí v Prešove*

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Zosnutie Presvätej Bohorodičky

Deň jej pamiatky slávime 15. (28.) augusta. Presvätá Bohorodička po nanebovstúpení Isusa Christa žila na zemi ešte niekoľko rokov. Apoštol Ján Bohoslovec podľa odkazu Isusa Christa ju prijal k sebe do svojho domu, s veľkou láskou sa o ňu staral, tak ako rodný syn, až do konca. Presvätá Bohorodička sa stala pre všetkých učeníkov Christových akoby ich mamou. Oni sa s ňou modlili a s veľkou radosťou a pokojom počúvali jej poučiteľné besedy o Spasiteľovi. Keď sa kresťanská viera rozšírila do iných krajov, vtedy mnohí kresťania prichádzali zďaleka vidieť a počúvať ju. Žijúc v Jeruzaleme, Bohorodička rada navštevovala tie miesta, kde sa Spasiteľ často zdržiaval, kde bol umučený, zomrel, bol vzkriesený a kde vystúpil na nebo. Ona sa na tých miestach modlila, plakala, spomínala na Spasiteľove utrpenia a radovala sa na mieste Jeho vzkriesenia a nanebovstúpenia. Ona sa často modlila zato, aby ju Christos vzal čím skôr k sebe na nebo.

Raz, keď Presvätá Bohoro-

dička sa tak modlila na hore Olivovej, zjavil sa jej archanjel Gabriel s figovou vetvou v rukách a povedal jej radostnú zvesť, že o tri dni sa jej skončí zemský život a Christos ju vezme k sebe. Presvätá Bohorodička sa veľmi potešila tejto zvesti. Ona o tom povedala Jánovi Bohoslovcovi a odišla sa pripravovať na svoj koniec. V ten čas ostatní apoštoli neboli v Jeruzaleme, lebo sa rozišli do iných krajov hlásať o Spasiteľovi. Bohorodička si želala sa s nimi rozlúčiť a tu Hospod' Isus Christos zázrakom privolal všetkých apoštolov k nej, okrem apoštola Tomáša, preniesol ich svojou všemohúcou silou. Ťažko im bolo sa rozlúčiť s Bohorodičkou akoby s ich vlastnou mamou, keď zistili, prečo ich povolal Boh. Ale Bohorodička ich utešovala, sľúbila im aj všetkým kresťanom, že ich ani po svojej smrti neopustí a vždy sa bude za nich modliť. Potom všetkých požehnala.

V čase smrti neopísateľné duchovné svetlo ožiarilo izbu, kde ležala Božia Matka, zjavil sa Sám Hospod' Isus Christos obklopený anjelmi, a prijal jej prečistú dušu. Apoštoli pochovali prečisté telo Bohorodičky

podľa jej želania, v záhrade Getsemanskej, v jaskyni, kde boli pochované aj telá jej rodičov a pravedného Jozefa. Počas pohrebu sa stalo mnoho zázrakov. Od dotknutia sa lôžka Bohorodičky slepí začali vidieť, démoni sa vyhánali a každá choroba sa uzdravovala. Množstvo ľudí išlo za jej prečistým telom. Židovskí kňazi chceli odohnať celý ten národ od jej tela, ale Hospod' Isus Christos celý zástup ochraňoval. Jeden zo židovských kňazov menom Afonij pribehol k lôžku Bohorodičky a chcel ho prevrátiť, ale neviditeľný anjel odľal mu obe ruky. Afonij porazený takým strašným zázrakom sa na mieste pokajal a apoštol Peter ho uzdravil.

O tri dni po pochovaní Bohorodičky prišiel do Jeruzalemu chýbajúci apoštol Tomáš. On bol veľmi zarmútený, že sa nerozlúčil s Bohorodičkou a celou dušou si želal pokloniť sa jej prečistému telu. Apoštolom ho prišlo veľmi ľúto a rozhodli sa, že pôjdu a odvalia kameň od jaskyne, v ktorej bola pochovaná Bohorodička, aby mu dali možnosť rozlúčiť sa s jej telom. Ale keď odvalili kameň od jaskyne, nenašli v nej presväte

telo Bohorodičky. Prekvapení apoštoli sa vrátili do domu a modlili sa Bohu, aby im ukázal, čo sa stalo s telom Bohorodičky. Po večeri v čase modlitby oni začuli anjelský spev. Pozreli hore a uvideli vo vzduchu Bohorodičku obklopenú anjelmi, ožiarenú nebeskou slávou.

Bohorodička povedala apoštolom: **„Radujte sa! Ja som s vami po všetky dni a vždy budem vašou modlitebnicou pred Bohom.“** Apoštoli si z radosťi kľakli a povedali: **„Presvätá Bohorodica, pomáhaj nám!“** Tak Hospod' Isus Christos preslávil svoju Presvätú Matku, On ju vzkriesil a vzal k sebe s presväтым jej telom a vyzdvihol ju nad všetkých svojich anjelov.

Zosnutie Presvätej Bohorodičky sa sviatkuje svätou Pravoslávnuou cirkvou ako jeden z najväčších sviatkov. K tomuto sviatku je potrebné sa pripravovať dvojtyždenným pôstom. Tento sviatok sa nazýva Zosnutím, pretože Bohorodička zomrela ticho, akoby zaspala a hlavne pre krátke prebývanie jej tela v hrobe, po troch dňoch bola vzkriesená Hospodom a vyzdvihnutá na nebo.

Bohoslovec Martin

Anjeli ako duchovné bytosti sa veľakrát zjavovali ľuďom na zemi. Starozákonnému Abrahámovi, Lótovi, Jakubovi a iným sa anjeli zjavovali v podobe mužov. Po slávnom vzkriesení Hospodina nášho Isusa Christa sa anjeli zjavili ženám myronosicam v podobe mužov, ktorí boli oblečení v žiarivom rúchu.¹ Svätí otcovia častokrát videli anjelov ako žiarivých mládencov a, naopak, démonov ako tmavé a bezobrazné bytosti.

Isus Christos sa po svojom vzkriesení zjavil medzi apoštolmi a tí, celí prestrašení, si mysleli, že vidia ducha. Christos im na to povedal: „Čo ste prestrašení a prečo sa vám v srdci rodia pochybnosti? Pozrite na moje ruky a nohy, že som to ja. Dotknite sa ma a presvedčte sa, že duch nemá kosti a telo, ako vidíte, že ja mám.“² Tu nie je povedané, že duch nemá nijaký výzor. Treba preto povedať, že anjeli, t.j. duchovia a takisto aj duše majú svoj výzor.

Svätý Makarij Veľký učí, že anjeli majú svoj výzor a že tento výzor je taký, aký má človek,

keď sa nachádza vo svojom tele. Anjeli a duše, hoci sú to vo svojej podstate duchovné bytosti, napriek tejto svojej duchovnosti sú to telá. Anjeli majú telá, avšak tieto ich telá sú veľmi jemné (tenké) v porovnaní s našimi hrubými telami. Podľa svätého Makarija, keď sa duša v čase smrti oddeľuje od tela, v tej chvíli akoby sa vyzliekala z tohto svojho hrubého tela ako z nejakého oblečenia.³

„Anjeli sú podobní duši - majú údy, hlavu, oči, ústa, ruky, nohy, vlasy – v plnosti sa podobajú človeku, ktorý ma telo.“⁴ Krása, Božia blahodať a ich cnosti žiaria z ich tvárí. Naopak, výraz démonov je strašný, tmavý, akoby tváre strašných zlodejov medzi ľuďmi. Keď sa vo Svätom Písme spomínajú anjeli, píše sa o nich že lietajú, chodia, sedia, hovoria, počúvajú.⁵ Sväté Písmo im prikladá vlastnosti, aké má aj človek: zrak, sluch,

3 Позгі МАКАРИЙ ВЕЛИКИЙ, преподобный. Подľa: ИГНАТИЙ (БРЯНЧАНИНОВ): *Слово о смерти*, cit. dielo, s. 111.

4 ИГНАТИЙ (БРЯНЧАНИНОВ), святитель: *Слово о смерти*, cit. dielo, s. 112.

5 1Мж 19, 1-3.

1 Lk 24, 4.

2 Lk 24, 38-39.

dotyky. Taktiež anjeli, rovnako ako aj ľudské duše, majú rozum a slobodnú vôľu.⁶

Anjeli sa nazývajú beztelesnými (bezplotnými), pretože nemajú naše telá. Dogmatika Pravoslávnej cirkvi hovorí, že anjeli sa netelesnými nazývajú v porovnaní s nami, ktorí sme oblečení do hrubého a ťažkého tela.⁷ Takého istého názoru je aj svätý Ján Damaský, ktorý krásne a názorne opisuje toto pravoslávne učenie o beztelesnosti anjelov.⁸

Ako máme vlastne chápať, že naše telo je hrubé v porovnaní s anjelským? Na počiatku sveta, keď ešte Adam a Eva žili v raji pred ich vyhnáním, mali naši prarodičia taktiež duchovné telá, podobné anjelom. Avšak po prestúpení Božieho prikázania, keď boli vyhnaní z raja - „Hospodin Boh učinil Adamovi a jeho žene odevy z kože a zaodel ich.“⁹

Hospodin ich zaodel do

6 Позри МИТРОФАН, монах: cit. dielo, s. 47.

7 Позри ИГНАТИЙ (БРЯНЧАНИНОВ), святитель: *Слово о смерти*, cit. dielo, s. 302.

8 Позри ИОАНН ДАМАСКИН, преподобный. Podľa: СЕРАФИМ РОУЗ, cit. dielo, s. 56.

9 1Mjž 3, 21.

kože – teda tela, ktoré nosíme teraz my všetci. Z tohto tela sa pri smrti duša akoby vyzlieka, ako je to vyššie spomenuté v učení prepodobného Makarija Veľkého.

Svätý Ján Damaský ďalej vysvetľuje: „Anjel, duša a démon, hoci nemajú telesnej hrubosti, majú svoj výzor a ohraničenosť (dajú sa pomenovať), podľa svojej prirodzenosti. Jediné Božia podstata sa nedá vyjadriť – je neopísateľná, bez výzoru a neohraničená. Neobyčajná bystrosť a rýchlosť, s ktorou sa anjeli premiestňujú z miesta na miesto, nám dokazuje, že nie sú ničím obmedzení, na rozdiel od nás.“¹⁰ Rovnakú vlastnosť premiestňovať sa rýchlo z miesta na miesto majú aj démoni.

Ďalej nám svätý Ján objasňuje, že anjeli sú ohraničení v tom zmysle, že keď sa nachádzajú na nebi, nemôžu sa v tej istej chvíli nachádzať aj na zemi. Keď sú Bohom posielaní na zem, neostávajú na nebi. Anjeli sú taktiež nesmrteľní, ako aj naše duše. Nesmrteľní však

10 ИОАНН ДАМАСКИН, преподобный. Podľa: СЕРАФИМ РОУЗ, cit. dielo, s. 303.

nie sú vo svojej prirodzenosti, ale podobne ako ľudské duše, vďaka Božej blahodati.¹¹

Zo všetkého učenia Cirkvi a svätých otcov teda môžeme povedať, že anjeli majú svoj výzor aj duchovné telá. Svätý Vasilij Veľký hovorí, že „anjeli sa často zjavovali svätým v podobe svojich vlastných tiel.“¹² Anjeli sa dajú pomenovať, opísať. A ako hovorí svätý Makarij - neopísateľný, nepomenovateľný a neohraničený je jedine Boh. Boh môže prebývať na nebesách a zároveň na zemi v jednom čase.¹³

Boh stvoril všetky duchovné bytosti dobrými. Ani jeden anjel nebol zlý, nebolo ani jedného démona. Všetkých anjelov Boh stvoril bezchybnými, svätými a obdaroval ich mnohými duchovnými darmi.¹⁴ Avšak

kvôli pýche, kvôli tomu, že sa niektorí z anjelov chceli rovnať Bohu, stali sa tak Jeho odporcami a boli zvrhnutí z nebies. Christos o tom hovorí: „Videl som Satana ako blesk padať z neba.“¹⁵ Nebolo už v tej chvíli pre démonov miesta na nebi a naveky boli vyvrhnutí zo spoločenstva s Bohom.

Dobří duchovia sa teda nazývajú anjelmi, žijú v nebesách, chodia na zem a pomáhajú nám. Zlí duchovia sa nazývajú démonmi, diablami, temnými duchmi a Satanom sa nazýva ich hlavný démon. Miesto ich prebývania je pod nebesami, vo vzdušnom priestore a na zemi.¹⁶

Jerej Michal

11 Позгі ІОАНН ДАМАСКИН, преподобный. Подľa: СЕРАФИМ РОУЗ, cit. dielo, s. 303.

12 ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, святой. Подľa: СЕРАФИМ РОУЗ, cit. dielo, s. 55.

13 Позгі МАКАРИЙ ВЕЛИКИЙ, преподобный. In: ИГНАТИЙ (БРЯНЧАНИНОВ): Слово о смерти, cit. dielo, s. 304.

14 Позгі ИГНАТИЙ (БРЯНЧАНИНОВ), святитель: Слово о смерти, cit. dielo, s. 307.

Полное собрание творений святителя Игнатия Брянчанинова, Том V. Москва 2003, s. 284.

15 Lk 10, 18.

16 Позгі ИГНАТИЙ (БРЯНЧАНИНОВ), святитель: Слово о смерти, cit. dielo, s. 307.

Ikonografia sviatku Vchodu do chrámu Presvätej Bohorodičky

Sviatok Vchodu do chrámu Presvätej Bohorodičky je druhým z tzv. dvanástich veľkých cirkevných sviatkov. Spoločne s Bohorodičkou by sme do chrámu mali vstúpiť aj my – to je jedna z ideí sviatku. Náš vchod do chrámu má byť podľa vzoru Prečisťej Márie, t. j. plný pokory a lásky, dobrovoľný a rozhodný.

Ikona sviatku je založená na apokryfnom evanjeliu Jakuba. Píše sa v ňom, že keď dieťaťko Mária dovŕšila tretí rok života, spravodliví rodičia Joakim a Anna ju priviedli do jeruzalemského chrámu v sprievode mladých panien, ktoré v rukách držali horiace sviece. Túto udalosť predpovedal žalmista, keď nadchnutý Svätým Duchom zvolal:

„Privedú sa panny v zástupe za ňou... privedú sa v radosti a veselosti, privedú sa do Kráľovho chrámu“ (Ž 44, 15–16). Keď takto všetci prišli do Jeruzalema k chrámu, privítal ich kňaz Zachariáš, ktorý prijal dieťa, pobožkal ho, požehnal a vošiel s ňou do chrámu. Tam ju vzal do

najsvätejšej časti – Veľsvätyne, kde mohol vstupovať len veľkňaz, a to len raz do roka. Táto udalosť predznamenal, že do chrámu vošla tá, ktorá nahradí stratenú Archu zmluvy, v ktorej, ako Izraeliti verili, tajomne prebýval Hospo-

din Boh. Bohorodička sa neskôr skutočne stala tajomnou Archou, do ktorej sa usídlil Boží Syn. Rodičia Joakim a Anna potom odišli domov a Mária zostala v chráme na službu. Jej výnimočnosť potvrdil aj archanjel Gabriel, ktorý jej do chrámu nosisil pokrm.

Ikona zachytáva takmer všetky udalosti, ktoré sú zachytené v spomínanom diele. Hoci sa ikona sviatku postupom času menila, stále si však zachovala typické prvky. V centre ikony je postava malej Presvätej Bohorodičky. Odetá je do klasického dvojdielného odevu ako dospelá, črty tváre sú tiež dospeljšie a vôbec nepripomínajú dieťa vo veku troch rokov. Nie je to chyba, ale úmysel ikonopiscu vyzdvihnúť duchovnú zrelosť a vyspelosť malého dieťaťa. Odev pozostáva z dvoch častí a je to klasický odev bohatších palestínskych žien. Jej odev je už ten, v ktorom sa Bohorodička zobrazuje (až na malé výnimky) na všetkých svojich ikonách. Na vrchnom červenom plášti vidíme tri ornamenty – hviezdičky, hlava Bohorodičky je zakrytá a spodné rúcho je modré. Jej vznešený odev symbolizuje jej urodzený pôvod z rodu kráľa Dávida, hoci Joakim a Anna už neboli bohatí. Odev tiež symbolizuje budúcu vznešenosť služby Bohorodičky pre celý ľudský rod. Spravodlivý Joakim s Annou sa zvyčajne zobrazujú hneď za Máriou, držiac sviečky, zriedkavejšie za sprievodom (v sprievode) mladých dievčat, panien, ktoré sprevádzali rodičov a Máriu do jeruzalemského chrámu. Aj mladé devy držia v rukách sviečky, čím umocňujú sviatočnú atmosféru tejto

udalosti. Ich počet nie je pevne stanovený – najčastejšie je ich sedem. Pred chrámom sprievod víta veľkňaz Zachariáš, ktorého postava sa nachádza na pravej strane ikony. Má typický odev starozákonného kňaza a nakláňa sa k Bohorodičke s vystretými rukami. Malá Mária na znak prijatia služby v jeruzalemskom chráme toto gesto opakuje. Na mnohých ikonách sa v hornej časti, zväčša vpravo, zobrazuje scéna, v ktorej Presvätá Bohorodička prijíma potravu od anjela. V pozadí sa nachádzajú budovy Jeruzalema, ktorých strechy sú spojené červeným plátnom, čo pripomína, že udalosť sa odohrala vo vnútri jeruzalemského chrámu (na niektorom z nádvorí). Samozrejme, nechýba nadpis potvrdzujúci, že ide o udalosť Vchodu (vstupu) Bohorodičky do chrámu.

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л. А.:

Богословие иконы Православной Церкви. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.:

Искусство иконы. Богословие красоты. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.:

Иконописцы Святой Руси.

Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.:

Энциклопедия православной иконы. Санкт-Петербург 2007.

Ikongrafia sviatku Zvestovania Presvätej Bohorodičky

Tento sviatok v osobe Presvätej Bohorodičky poukazuje na výšku ľudskej hodnoty, plnosť pokory a neochvejnú vieru, teda všetko to, čo bolo predpokladom pre zjednotenie Boha a človeka. Touto udalosťou sa začína cyklus evanjeliových kresťanských sviatkov. Opísanie Zjavenia sa Božieho archanjela Gabriela Bohorodičke sa nachádza v jednom Evanjeliu – podľa Lukáša.

Ikongrafia Zvestovania je veľmi rôznorodá. Má mnoho detailov a ikony sa od seba môžu výrazne líšiť. Na jedných ikonách sa Presväta Bohorodička zobrazuje sediaca ako pradiť v dome Jozefa, na iných jej archanjel zvestuje počatie Božieho Syna pri studni, na ďalších ikonách sa nachádza len archanjel a Bohorodička bez ostatných detailov. Odkiaľ sa vzali také detaily ako napríklad priadza či studňa, keď sa o nich

v Evanjeliu podľa Lukáša vôbec nehovorí? Je to preto, lebo ikongrafia sviatku vychádzala aj z apokryfného evanjelia Jakuba. V ňom sa v desiatej kapitole hovorí, že Presväta Bohorodička dostala za úlohu priať záves z purpuru do Jeruzalemského chrámu. A potom nasleduje popis samotného zvestovania:

„... vzala krčah a išla po vodu. Tu začula hlas, ktorý oznamoval: Raduj sa blahodátňá! Hospodin je s tebou; požehnaná si medzi ženami. Začala sa obzerať, odkiaľ sa ozýva hlas. Vylakaná sa vrátila domov, odložila krčah a znovu začala priať. Vtedy sa pred ňou zjavil Boží

anjel a povedal jej: Neboj sa, Mária, získala si blahodať od Boha a počneš na Jeho slávu. Keď to počula, premýšľala hovoriac sama sebe – či ja počnem od Boha živého a porodím tak, ako rodí každá žena? A anjel jej povedal: Nie tak, sila Najvyššieho ťa zatieni, pretože to Sväté, čo porodiš, bude sa nazývať Synom Najvyššieho. A dáš mu

meno Isus, pretože On zachráni svoj národ. A Mária povedala: Som Hospodinova služobníčka, nech sa stane podľa tvojho slova. Vtedy ukončila pradenie a záves odniesla veľkňazovi. Veľkňaz ju požehnal a povedal: Boh pozdvihol tvoje meno, oslavovať ťa budú všetky národy zeme.“

Základné črty ikony Zvestovania pochádzajú už z piateho storočia. Je to kompozícia dvoch osôb, ktoré predstavujú anjela a Bohorodičku. No treba poznamenať, že už v rímskych katakombách (3. storočie) nachádzame podobnú kompozíciu, na ktorej mladá žena v tunike sedí na stolci a pred ňou stojí mládenec, ktorého pravá ruka smeruje k žene. Na sarkofágoch neskoršieho obdobia nachádzame ešte viac detailov – Bohorodička má v rukách priadzu, anjel v ruke drží posoh (žezlo) a zobrazený je už s krídlami. Anjel pravou rukou žehná Bohorodičku, čo je symbol Božieho požehnania. Samotný proces pradenia závesu pre chrám symbolizuje „tkanie“ tela Bohočloveka v útrobe Božej Matky. Červená farba nite je symbolom dôstojnosti rodiaceho sa Bohomládenca ako kráľa nad všetkými kráľmi. Červená farba obuvi Bohorodičky taktiež podčiarkuje jej kráľovský pôvod z rodu Dávidovho. Táto kompozícia

– sediacej a prадúcej Bohorodičky napravo a zvestujúceho a žehnajúceho anjela naľavo – je najviac rozšírená. Na ikone Zvestovania vidíme aj symbolické zobrazenie Svätého Ducha v podobe holuba a lúčov, ktoré vychádzajú z polkruhu symbolizujúceho nebo. V hornej časti je červeným plátnom naznačené, že udalosť sa odohrala v interiéri – v dome Jozefa.

Ikona Zvestovania je umiestnená aj na cárskych dverách, ktoré odkrývajú vchod do oltárnej časti k svätému prestolu. Kompozícia Presvätej Bohorodičky a anjela pri studni býva zobrazovaná najmä ako freska na stenách.

Protodiakon Ján Husár

Použitá literatúra:

УСПЕНСКИЙ, Л.

А.: Богословие иконы Православной Церкви. Москва 1997.

ЕВДОКИМОВ, П.:

Искусство иконы. Богословие красоты. Клин 2005.

АЛЕКСЕЕВ, С.:

Иконописцы Святой Руси. Санкт-Петербург 2008.

АЛЕКСЕЕВ, С.:

Энциклопедия православной иконы. Санкт-Петербург 2007.

***Ikona Božej Matky
„Ekonomissa“ alebo
„Domostrojiteľnica“***

Ikona ochrankyne svätej hory Athos „Ekonomissa“ sa nachádza v lavre (monastieri) svätého Afanasija na Athoskej hore. Raz bol v monastieri taký veľký hlad, že všetci mnísi z neho ušli a nakoniec z neho odišiel aj svätý Afanasij. Na ceste z monastiera pri sebe uvidel Ženu pod akýmsi rúchom a čudoval sa, ako to je možné, pretože vstup na toto miesto je ženám zakázané. „Kto si?“, opýtal sa Afanasij. „Ja som tá, menom ktorej ty posväcuješ svoj príbytok. Ja som Matka Hospodina

Tvojho“, odpovedala žena. „Bojím sa uveriť, - odpovedal starec, - aj démoni sa zjavujú vo svetlých videniach. Čím mi to dokážeš?“ „Vidiš tento kameň, - odpovedala Bohorodička, - udiri do neho palicou, a potom uvidíš, kto s tebou hovorí. Vedz, že ja od tohto času navždy ostanem Domostrojiteľnicou (Hospodárkou) (Ekonomissou) tvojho monastiera.“

Afanasij uderil do skaly a z tej vytryskla voda. Potom sa vrátil do monastiera a v komorách našiel veľké kopy všetkého možného. Do dnešného dňa vyteká voda z miesta, kde bol ten kameň a v monastieri, podľa vôle nebeskej Kráľovnej, nie je hospodár (ekonóm). Čoskoro po tejto udalosti bola napísaná ikona „Ekonomissa“.

Sviatkovanie tejto ikony je ustanovené na 5./18. júla.

Modlitba:

O Prečístaja Vladýčice Bohoródice, Vsečestňjšaja naša Máti Ihúmenije vsích pravoslávnych svjatých obítelej inočeskaho žitijá, vo Svjaťj Horí Afónstij i po vsěj vselénňj súščich! Prijimí smirénnyja molénija naša i prinesí jáko vseščédromu Bóhu nášemu,

da spasét dúši náša Svojéju blahodátiju. Vozzrí na ný milosérnym Tvojím ókom i soverší Samá o Hóspodi naše spasénije, ponéže béz milosti Spása nášeho i Tvojeho svjataho o nás chodátajstva ne vozmóžem okajánniji soveršiti svojeho spasénija, jáko okaľáchom žitijé naše v sujetách mirských, íbo vrémja približisja žátvy Christóvy i déň Stráshnaho Sudá prispí. Mý že, okajánniji, pohibájem v bézdní hríchóvnij neradínija rádi nášeho, po rečénnomu ot svjatých otcév, pervonačálnikov ánhel'skaho vo plóti žitijá, jáko posľidniji monási neradínijem žitijá svojeho upodóbjaťsja mirským ľúdem, jéze i sbýst'sja dnés, íbo posľidneje ínočestvo naše plávajet žitijém svojím v móri žitéjskom, posreďí velíkija búri i nepohódy, íbo náši svjatýja obíteli v prási prebyvájut, hríchov bo rádi našich vseprávednyj Sudijá Hospód' náš Iisús Christós táko blahovolí, mý že, nedostójniji, ne ímamy, hďí hlavý podkloníti. O sladčájšaja náša Máti Ihúmenije! Soberí ný, razsijannoje stádo Christóvo, vojedíno i spasí pravoslávnoje monášestvo posľidňaho víka

sehó, i vsích pravoslávnych christián spodóbi rájskija žizni so Ánhely i vsími svjatými vo Cárstviji Christá Bóha nášeho, Jemúže česť i sláva, so Beznačálnym Jehó Otcém i so Presvjatým, Blahím i Životvorjáščim Jehó Dúchom vo víki vikóv. Amíñ.

Ikona Božej Matky „Vsecarica“

Čudotvorná ikona 17. storočia „Vsecarica“ sa nachádza pri východnom stĺpe Vatopedského chrámu. Prvým dôkazom, že táto ikona je čudotvorná, bolo takéto. Jedného dňa jeden mladý človek vošiel do chrámu a prišiel k ikone. Zrazu Bohorodičkina tvár zažiarila a nejaká neviditeľná sila ho odhodila na zem. Keď sa prebral, hneď sa išiel vyspovedať k otcom so slzami v očiach, že žil veľmi ďaleko od Boha a zaoberal sa mágiou. Tento čudotvorný zásah presvedčil mladého človeka, aby zmenil svoj život a stal sa bohobojným.

Sviatkovanie tejto ikony pripadá na 15. augusta/28. augusta a ľudia sa k tejto ikone modlia, aby boli uzdravení

z rakoviny.

Modlitba:

O Prečístaja Bohomáti, Vse-
caríce! Uslyši mnohobolíznen-
noje vzdychánije naše pred
čudotvórnoju ikónoju Tvojéju,
iz Afónskaho udíla v Rossiju

prenesén-
noju, prízri
na čad Tvo-
jích, neis-
cíl'nymi ne-
dúhi strážd-
duščich, ko
svjatómu
óbrazu Tvo-
jemú s ví-
roju pripá-
dajuščich!
Jákože ptí-
ca krilóma
pokryvájet
ptencý svo-
já, táko o Ty
nýňi, prísno
živá súš-
či, pokrýj
nas mno-
hocilébnym Tvojím omofórom.
Támo, idíže naděžda isčezá-
jet, nesumnénnoju Naděždoju
búdi. Támo, idíže lútyja skór-
bi prevozmohájut, Terpínijem
i Osláboju javísja. Támo, idíže
mrák otčájania v dúši vsél'sja,

da vozsijájet neizrečénnyj svit
Bóžestva! Malodúšnyja uťiši,
némoščnyja ukripí, ožestočen-
nym serdcám umjahčénije
i prosviščénije dáruj. Iscílí bolá-
ščija lúdi Tvojá, o Vsemílostiva-
ja Caríce! Um i rúki vračújuš-
čich nas blahosloví, da poslužat

orúdiem
Vsemóšč-
naho Vračá,
Ch r i s t á
Spása ná-
šeho. Jáko
živíj Ti súš-
čeť s námi
mólimsja
pred ikóno-
ju Tvojéju,
o Vladýči-
ce! Prostrí
rúci Tvojí,
ispólnen-
nyja iscílé-
nija i vrač-
bý, Rádo-
ste skorb-
j á š č i c h ,
v pečálech
Uťišénije, da, čudotvórnuju
pómošč skóro polučív, prosla-
vlájem Živonačál'nuju i Neraz-
díl'nuju Trójicu, Otcá i Sýna
i Svjatáho Dúcha, vo víki vikóv.
Amíň.

Pripravila Juliána Kuzanová

Životy svätých

Prepodobný otec náš Polykarp, archimandrita Pečerský, deň pamiatky 24. júl

Blažený a chvályhodný Polykarp (jeho meno znamená plodný, ten, ktorý má veľa plodov), bol podľa svojho mena plodný i vo svojich dobrých skutkoch. Priniesol práve ten hojný plod, o ktorom hovorí nebeský Hospodár: „Ak zrno pšeničné, ktoré padlo do zeme, neodumrie, ostane samo, ale ak odumrie, priniesie veľkú úrodu“ (Jn 12, 24). Blažený Polykarp pokladal za prach rýchlo mŕňajúcu sa slávu i obraz tohto sveta, prijal svätý anjelský spôsob života v monastieri preslávenom jaskyňami (pešcerami). Doslova, ako zrno zaorané do zeme, umrťvoval svoje telo rôznymi pôstnickými podvihmi a duchom stále prebýval v Bohu. Takto priniesol mnoho plodov, hodných pokánia a prejavil na sebe všetky plody ducha. Nepokryteckú lásku k Bohu i bratom, radosť nepoškvrneného svedomia, pokoj víťazstva nad všetkými vášňami, blahosť v poslušnosti každému, milosrdenstvo v dobrosrdečnej starostlivosti o biednych, neochvejnú vieru v napĺňaní prikázaní a pravú

v napĺňovaní sľubov, krotkosť v nepoznaní hnevu, zdržanlivosť od hojného a chutného jedla i pitia i od všetkých telesných vášní.

Všetky tieto plody nechal vyrásť v blaženom Polykarpovi Boh a zasadil ich svätý Šimon, biskup vladimírsky a suzdaľský. Šimon bol jeho príbuzným podľa tela a nechcel, aby sa mu svätý Polykarp duchovne vzdialil, no ako dobrý koreň snažil sa dať zo seba dobrú vetvu. Preto, keď bol Šimon z Kyjevo-pečerského monastiera vymenovaný za biskupa, vzal so sebou i blaženého Polykarpa. Tu povzbudzoval Polykarpa k cnostnému životu. Kvôli tomu viedol s ním duši prospešné besedy o tom, čo sám čítal alebo počul od očitých svedkov o tom, aké ťažké námahy niesli pečerskí inoci (mnísi), ako veľmi slúžili Bohu, že dokonca do Vladimíra i Suzdaľu došiel chýr o ich netlejúcich ostatkoch – znak toho, že dostali neporušený veniec v nebi. Svätý Polykarp poslušnosťou preoral zem svojho srdca a zasial doň semená otcovských poučení a priniesol stonásobný plod. Nie iba sám bol plodný v cnostiach, ale želan si, aby u všetkých pravo-

slávnych zapustili korene cnosti. Preto všetko, čo počul od blaženého Šimona o Bohu sa ľúbiacich podvihoch prepodobných otcov pečerských zapísal, aby takto tieto poučenia poslúžili k spásu všetkým želajúcim spasíť svoju dušu. Takto dal do kopy životopisy mnohých svätých, ktoré boli ako list adresovaný é Akindinovi, pečerskému archimandritovi. Tieto životopisy sa nachádzajú v druhej časti Kyjevo - pečerského Paterika.

Aj keď po tomto sa blažený Polykarp telesne musel rozlúčiť so svojím otcom a učiteľom Šimonom, vrátiac sa do Kyjevo – pečerskej lavry, svojím cnostným životom sa neodialil od tohto svätého muža. Veľmi dobre si vo svojom srdci zakorenil Šimonove poučenia a snažil sa ich uchovávať a pestovať.

Keď blažený Akindin, archimandrita pečerský, ktorý starostlivo a bohumilo spravoval Christove stádo zostarol a po dlhoročnej námahe odišiel k Hospodinovi na večné odpočinutie, vtedy nebolo medzi bratmi staršieho a skúsenejšieho v mníšskom živote ako Polykarpa. Preto celý pluk dobrých Christových vojakov si jednodhlasne

zvolil za svojho vodcu tohto prepodobného otca ako toho, ktorý je dôstojný a môže riadiť kormidlo veľkej svätej Kyjevo – pečerskej lavry Presvätej Bohorodičky i prepodobných otcov našich Antonija a Feodosija Pečerských. Svätý Polykarp prijal vedenie svätej lavry a starostlivo sa snažil zachovávať všetky monastierske pravidlá, ktoré zanechal ešte svätý Feodosij. Prejavil sa ako skusený vodca vo veci spásy, takéhoto človeka naozaj lavra potrebovala a slávila sa ním. Všade sa šírila sláva o jej zbožnosti pod vedením blaženého

Polykarpa. Mnohí urodzení a vladári si nechali od Polykarpa poradiť, túžili po cnostnom živote tak, že kvôli tomu, aby mohli žiť pri ňom, zanechávali svoje tróny, podobne ako

kyjevské knieža Rastislav Mstislavič, ktorý mal za vzor svätého Polykarpa. Vo veľkom pôste vždy v sobotu a nedeľu pozýval mníchov k sebe na obed, chodil na sväté prijímanie, so slzami sa modlil, miloval Christa a pri vládnutí prosil Boha o pomoc. Dokonca sa chcel stať mníchom a žiť pod vedením otca Polykarpa.

Prepodobný Polykarp svojím cnostným životom oduševňoval nielen bratstvo, ale aj zbožných ľudí zo sveta, naprával ich na cestu pokánia a spásy. Starostlivo pásol Bohom mu zverenú pastvu. Žil dlho a v hlbokkej starobe odišiel k Hospodinu Bohu. Bolo to 24. júla roku 6690 od stvorenia sveta a v roku 1182 od narodenia Christa. Jeho telo potom obliekli do pohrebných šiat a s úctou uložili k ostatným svätým otcom.

Prepodobne otče náš Polykarpe, moli Boha o nas!

***Svätý blažený Vasilij,
čudotvorec Moskovský, deň
pamiatky 2. august***

Blažený Vasilij sa narodil okolo roku 1462; v Moskve bol vtedy metropolitom Ma-

karij. Rodičia Jakub a Anna si syna Vasilija vyprosili svojimi modlitbami a hlbokou vierou v Boha. Od útleho detstva veľmi miloval Boha a začal žiť podľa Božích prikázaní.

Neskôr zanechal otcovský dom i svojich blízkych a v nádeji na večné blahá vymenil pomínuteľné dedičstvo za duchovné. Namiesto otca mu bolo odseknutie hriešneho bremena, namiesto mamy – čistota, namiesto bratov – želanie priblížiť sa k hornému Jeruzalemu, a namiesto detí – serdečnoje vzdychanie. A aby toto všetko získal, vysiloval sa rôznymi ťažkými podvihmi (námahami, činnosťami, prácami). Blažený bol natoľko chudobný, že nemal ani žiadnej jaskyne a nemal ani oblečenie. Prebýval bez prístrešku, vždy na nohách či v zime, či v lete. V zime mrzol od mrazu a v lete trpel horúčavy. Vždy ho obklopoval rozruch a výkriky, ale Vasilij mal vždy dušu čistú od vášní a vždy kvôli Christovi viedol život jurodivého (blázna). Nič nehovoril a robil sa akoby nemal dar slova, takto sa snažil skryť pred ľuďmi svoje cnosti a veľmi si želal byť vedený iba Bohom. Podvih jurodstva na seba prijal,

keď mal 16 rokov.

Ale nemôže sa ukryť hrad stojaci na návrší hory (Mt 5, 14). Správa o čistote Vasilija a jeho nekonečnej trpezlivosti sa doniesla i cárovi Ioanovi, ktorému o živote blaženého rozpovedal Makarij, metropolita moskovský. Tak svätý Vasilij

prežil v námahe, v stradaní a v ťažkostiach, znášajúc hlad i smäd, a každý deň bol vystavovaný smrteľným nebezpečenstvám. Nakoniec veľmi ochorel a zaľahol do „postele“. Zbožný cár, dopočujúc sa o blízkom konci blaženého Vasiľa, ponáhlal

sa k nemu s celou rodinou, aby dostal jeho požehnanie. Krátko pred posledným výdychom Vasilij vyslovil proroctvo cárovičovi Feodorovi: „Všetko, čo patrí tvojim predkom, bude tvoje a ty budeš ich následníkom!“

Po týchto slovách odovzdal blažený svoju dušu Bohu. Celá Moskva sa naplnila blahouchánijem (ľúbeznou vôňou) z jeho tela a veľký zástup sa zišiel na jeho pohreb. Cár a kniežatá

sami niesli do svätého chrámu telo blaženého Vasiľa, biskupi, kňazi i celý klér spievali žalmy a pohrebné piesne. Všetci hovorili o jeho svätosti a mnohí sa už vtedy k nemu modlili. A mnohí, ktorí sa dotýkali jeho ostatkov, uzdravovali sa. Telo svätého blaženého Vasilija pochovali

2. augusta 1552. Zomrel vo veku 88 rokov a z toho 72 rokov žil ako blázon pre Christa.

Hospodin Boh preslávil blaženého Vasilija aj v roku 1558, kedy sa nad jeho ostatkami začali opäť diať zázraky. Cár Feodor Ioanovič dal nad miestom

uloženia jeho ostatkov postaviť chrám zasvätený práve jemu, Vasilijovi Blaženému (tento chrám je dnes oddielom chrámu Pokrova Presvätej Bohorodičky na Krasnej plošči v Moskve).

Svjatyj Vasilije, moli Boha o nas!

Podľa knihy Žitija svjatych Dimitrija Rostovskoho spracoval

bohoslovec **Alexander**

ИСТИНА

Otázka: „Či je to pokora, byť ticho a nezakročiť ani keď vidíme nespravodlivosť alebo zlobu niekoho iného? Ako je správne sa zachovať?“

Odpoveď: „Odpoveď na túto otázku nájdeme vo Svätom Písme a vo Svätej Tradícii, čiže u svätých otcov a žien. Všetko záleží od toho, či nejaký človek ubližuje iba sebe, poprípade nám, alebo aj iným ľuďom. Ak niekto ubližuje iba sebe alebo nám, vtedy Isus Christos hovorí, aby sme nastavili „aj druhé líce“, čiže aby sme sa voči nepriateľovi správali s čo najväčšou láskou, zhovievavosťou, trpezlivosťou a radšej zakryli jeho priestupok (Mt 5, 39). Aj samotný Christos sa voči svojim nepriateľom správal s láskou a krajnou trpezlivosťou, modlil sa za odpustenie ich hriechov, väčšinou mlčal a ak niečo povedal, tak to bolo iba pár slov, ktoré boli vyslovené pre ich dobro a mali im pomôcť nepadnúť do ešte väčších hriechov (Jn 18, 22-23).

Podobne sa správali aj svätí vo všetkých dobách. Napríklad sv. Serafím Sárofský, keď ho napadli zbojníci a chceli ho zbiť a okradnúť, hoci bol vtedy ešte

fyzicky veľmi silný a mal po ruke sekeru, odložil ju a nechal sa zbiť, aby nikomu neublížil. Dokonca aj vtedy, keď chceli tých zbojníkov nájsť a potrestať, povedal, že keď to urobia, tak on z ich krajov odíde. Situácia sa však radikálne mení, keď nepriatelia ubližujú už nie iba sebe, či iba samotnému Christovi alebo svätcovi, ale páchajú verejné zlo, ktoré spôsobuje vážnu a všeobecnú ujmu. Vtedy Christos okamžite prestal mlčať a vyslovil napríklad svoje známe „beda“ proti zákonníkom a farizejom (Mt 23, 13-36). Pretože zákonníci a farizeji ubližovali vdovám, prorokom a mnohým obyčajným ľuďom, nazval ich hadím plemenom, obielenými hrobmi, pokrytcami, slepcami, hlupákmi, hadmi, škorpionmi, vrahmi, synmi diabla a mnohými ďalšími strašnými pomenovaniami, pomocou ktorých odhalil ich vnútorný stav, aby varoval všetkých ľudí pred ich nebezpečným konaním. Aj u apoštola Pavla môžeme nájsť ostrú kritiku napísanú proti konaniu ľudí, ktorí vytvárali rozkol v Cirkvi alebo páchali iné verejné zlo (1Kor 1, 11-14; 4, 19-21; 2Kor 10, 9; Gl 2, 11-15 atď.). Taktiež apoštol Ján vo svojom

liste maloázijským kresťanom ostro a verejne kritizuje správanie nejakého Diotrefesa, ktorý bol pravdepodobne biskupom, a píše, že keď príde k nim, verejne bude svedčiť proti jeho skutkom, ktoré pácha (3 Jn 9-12). Podobne aj svätí otcovia neváhali kvôli obrane nevinného národa vstupovať dokonca aj do fyzického boja alebo požeňovať iných vojakov na boj proti nepriateľom, ak to bolo potrebné, aj so zbraňou v ruke (sv. Dimitrij Solúnsky, sv. Sergej Radonežský, sv. Boris a Gleb, sv. Dimitrij Donský, sv. Alexander Nevský a mnohí ďalší). Z uvedeného vyplýva, že je správne a potrebné pokorne mlčať, keď ubližujú nám, ale jasne a rozhodne sa postaviť na odpor, keď ubližujú iným, aby náš zápas za spravodlivosť nebol postavený na obhajovaní vlastných výhod, ale na ochrane života, zdravia, spásy a dôstojnosti našich blízkych a bratov v Christovi. Zápas proti nespravodlivosti za dobro blízkych nie je vôbec proti pokore, ale naopak. Len ten je pokorný, kto neváha riskovať svoje postavenie, výhody alebo život za iných. Ten, kto je v takej situácii ticho, nie je pokorný, ale zbabelec, ktorý má

kvôli svojmu mlčaniu podiel a vinu na neprávosti, ktorá sa deje. Nakoniec je ešte potrebné pripomenúť, že pri zápase proti nespravodlivosti netreba zabudnúť na to, aby naša reakcia bola primeraná závažnosti konkrétnej situácie (aby sme nepreháňali) a tiež, aby sme nezabudli upozorniť človeka, ktorý pácha všeobecne škodlivú nepravosť, najprv medzi štyrmi očami, potom pred dvoma - trojma svedkami a až nakoniec, ak by neprestal páchať verejné zlo, aj verejne v Cirkvi, pričom je dobré vyhnúť sa svetským súdom (1Kor 6, 4-7).

Otázka: „Ktorý deň v týždni je najvhodnejší na svadbu a prečo?“

Odpoveď: Aby som nevy-mýšľal a nepísal svoje názory, uvediem poučenie, ktoré môžeme nájsť takmer v každom knižnom kalendári publikovanom s požením vladkyov Ruskej pravoslávnej cirkvi. Toto poučenie sa nazýva: „Kedy sa nevykonáva tajina sobáša“ a znie takto: „Tajina sobáša sa nevykonáva v predvečer stredy a piatku počas celého roka (čiže v utorok a štvrtok),

v predvečer nedeľných dní (čiže v sobotu), v predvečer dvanástich, chrámových a veľkých sviatkov, v čase Veľkého, Petropavlovského, Uspenského a Roždestvenského pôstu, počas tzv. sviatkov od 7. januára (25. decembra) do 19. (6.) januára, počas Syropustného týždňa (týždeň pred Veľkým pôstom) počnúc od Mäsopustnej nedele až do Syropustnej nedele, počas Paschálneho (Svetlého) týždňa, v dni (aj v predvečer) sviatku Usiknovenija (Sťatia) hlavy sv. Jána Krstiteľa - 11. septembra (29. 8) a Vozdviženija (Pozdvihnutia) Hospodinovho Križa - 27. (14.) septembra.“ S týmto poučením sa plne stotožňujem a dodal by som k nemu iba to, že nie je vhodné vykonávať sobáš ani v stredu a piatok večer, vzhľadom na to, že absolútna väčšina ľudí sa postí nie od večera do večera, ale od polnoci do polnoci. V dôsledku toho by vykonávanie sobášov v stredu a piatky večer vyvolávalo pohoršenie, ukazovalo by zlý príklad a takto rozbíjalo pôstne zvyky v našom národe, ktoré sú v súčasnej dobe už aj tak dosť ohrozené. Je veľmi dôležité vyhybať sa všetkému, čo by mohlo odvádzať ľudí od pôstu,

pretože telesný pôst v spojení s modlitbou a zápasom proti hriechu je nevyhnutným a dôležitým prostriedkom k dosiahovaniu našej spásy a večného života. V sobotu nie je vhodné vykonávať tajinu sobáša preto, lebo svadobná hostina trvá väčšinou až do rána, čo mnohých ľudí to odradí od účasti na nedeľnej liturgii alebo minimálne od prijímania sv. tajiny Eucharistie (Pričastija) v nedeľu v dôsledku porušenia eucharistického pôstu. Zo všetkého uvedeného vyplýva záver, že najvhodnejším dňom na vykonávanie tajiny sobáša a za ním nasledujúcej svadobnej hostiny je nedeľa, ktorá je okrem toho aj dňom pracovného pokoja. Táto prax nie je v našom prostredí nová ani cudzia. Svedčia o tom slová ľudovej piesne „Poberem sja, pobерem sja v nediľu...“, ktoré zachytili tradíciu a snahu našich ľudí v minulosti nenarušovať pôsty a sviatky a prispôbiť sa vo všetkom bohoslužobnému životu Cirkvi tak, aby novomanželia mohli získať do budúceho života čo najviac Božieho požehnania a blahodäte Svätého Ducha.

S úctou a láskou v Christu

jerej Štefan Pružinský, ml.

Láska i k nepriateľom

Istý mních sa jedného dňa vybral zo svojho monastiera, aby vybavil nejaké záležitosti. Keď skončil, pobral sa späť, ale zišiel z cesty. Čo má robiť? Začal sa modliť.

„Bože môj,“, povedal, „pomôž mi.“

O chvíľu stretol nejakých okoloidúcich a prosil ich, aby mu ukázali cestu, po ktorej má ísť.

„Dobre,“, povedali mu, „nasleduj nás.“

No títo ľudia boli zbojníci a keď videli, že je sám a nevyzná sa tu, chceli ho odlákať ďaleko, aby ho okradli. Mních pochopil, o čom premýšľali, ale nič nehovoril. Len sa modlil, aby ho Boh ochránil. Išli dobrú chvíľu, až dorazili k veľkej rieke

a zastavili sa, aby si oddýchli.

Zbojníci sa zhromaždili na jednej strane a šepkali si. Mních sedel trochu ďalej a neustále sa modlil. Po čase sa rozhodli pokračovať.

Tu zrazu na jedného zo zbojníkov vyskočil z rieky veľký krokodíl. Zbojník sa tak vyľakal, že zmeravel a ani sa nehýbal. V tom momente ho mních rozvážne s nasadením vlastného života rýchlo strhol k sebe a tak ho zachránil.

Krokodíl sa stratil vo vode a zbojníkovi neublížil. On, dojatý dobráctvom mnícha, padol mu k nohám a prosil o odpustenie za zlo, ktoré mu chcel vykonať.

„Chcel som ťa zabiť pri prechode cez rieku,“, povedal mu, „ale tvoja láska ma predstihla.“

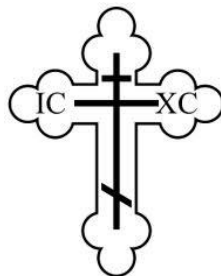
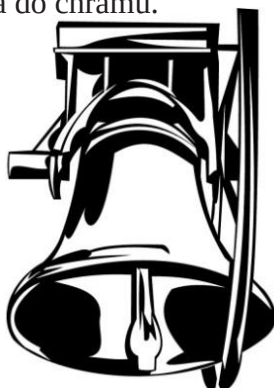
Mních poďakoval Bohu, že ho ochránil a zbojník prosil mnícha, aby mu dovolil zostať pri ňom. Skutočne zostal a stal sa dokonalým poslušníkom, žili spolu mnoho rokov v púšti a pri každej príležitosti si nezapudli spomenúť na obdivuhodný spôsob svojho zoznámenia.

Janka

Slava Isusu Christu!

Milé deti máme tu leto plné slnka a zábavy. Avšak detská stránka nemá letné prázdniny a prináša Vám znovu veľa zaujímavých úloh. Tak hurá do plnenia úloh.

1. V úlohe preškrtni predmety, ktoré nepatria do chrámu.

ERK

HMIXA

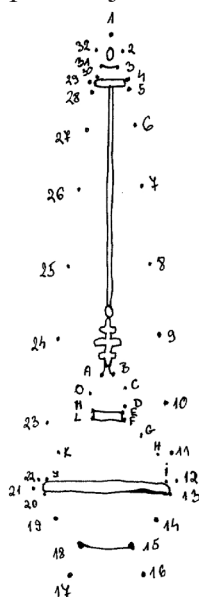
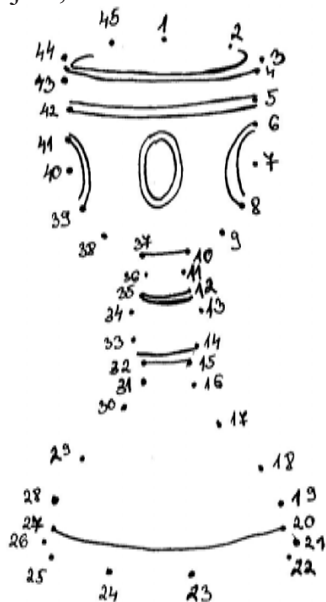
MÁARI EYGTAK

HČUHECIA BBRAORA

NALEXADR NVSEYK

SFIOA

3. V tejto časti Vás čaká spájanie bodov v správnom poradí a ak ich pospájate, dostanete dva obrázky vecí, ktoré sa používajú v chráme.

4. Táto ikona čaká len na Vaše šikovné rúčky. Vašou úlohou je čo najkrajšie ju vyfarbiť.

1. K cirkevnoslovanským písmenkám napíšte ich prepis latinkou:

В	Л	М
Ѧ	П	Ш
Ц	Ѹ	Ѧ
Ч	Ѧ	Ѧ
Ф	Ѹ	Ю
Г	Ж	Х
Ѹ	З	Ѧ
Ѧ	Б	Ѹ

2. Slovička v cirkevnoslovančine preložte do slovenčiny:

Воскрѣніе -
 Гдѣ -
 іерей -
 катихѸменз -
 молітва -
 дѸшѸ -
 кадѸло -
 лнтіѸ -
 надѣжда -
 лампѸда -
 ѸлѸй -
 монаѸхз -

3. Nasledujúci text latinským prepisom skúste napísať v cirkevnoslovančine:

Hospodi Iisúse Christé, Sýne Bóžij, pomíľuj mja hrišneho. -

-
.....

4. Spojte správne cirkevnoslovanské čísla s latinskými:

ⲁ	4
ⲡ	1
ⲓ	7
Ⲫ	2
Ⲭ	3
Ⲯ	8
Ⲁ	10
Ⲃ	5
Ⲅ	9
Ⲇ	6

5. Nasledujúce slová v slovenčine preložte do cirkevnoslovančiny:

Evanjelium -

národ, zástup -

Jeruzalem -

Liturgia -

epitrachil -

večerňa -

pripravila: Tatiana Mihaličová

Deň detí v Prešove

Štvrtý jún 2011 bol Bohom požehnaný, aby mládežníci z oboch našich pravoslávnych eparchií na Slovensku pripravili pre deti deň plný zábavy, hier, súťaží a prekvapení. Deň detí začal o 9:00 hod. molebnom v katredrálnom chráme svätého kniežaťa Alexandra Nevského v Prešove. Po registrácii sa deti i všetci prítomní pustili do rôznych súťaží, ktoré boli pripravené. Za nzbierané body boli na konci všetkým účastníkom rozdane sladké ceny.

Pavučinu, nebičko, veľkovýkrmňu, kreatívny kútik, jazierko, futbal, puzzle, loptového hada, skákanie vo vreci a mnohé iné súťažné disciplíny si deti mali možnosť vyskúšať, ale asi najväčšiemu úspechu sa tešila trampolína. Okrem toho sa mohli naučiť, ako podať prvú pomoc a v seminárnom chráme svätého apoštola Jána Bohoslova si vypočuli nádhernú besedu o svätej liturgii. Chutný obed však nebol záverom celého dňa. Na účastníkov tohtoročného Dňa detí čakala ešte osviežujúca zmrzlina.

Na tohtoročnom plese BPM sme sa stali svedkami jedného naozaj šlachetného činu, kedy výherca hlavnej ceny tomboly sa rozhodol túto cenu – farebný televízor venovať BPM, aby ono našlo ľudí alebo ustanovizeň, ktorá bude takýto dar potrebovať. Pretože Dňa detí sa zúčastnili i klienti DSS v Giraltovciah, ktorým sme venovali tento dar. Nech milostivý Boh požehná tomuto šlachetnému človeku a klienti nech v zdraví a na prospech využívajú tento dar.

Na konci, ako sme už spomínali, dostal každý súťažiaci sladkú odmenu. Spoločným ĎAKUJEME Hospodinu Bohu, organizátorom i každému, kto nám pomáhal, sme ukončili tento naozaj

nádherný deň.

Zvláštne ďakujeme patri vedeniu a zamestnancom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove a vedeniu Pravoslávneho kňazského seminára, vedeniu Strednej elektrotechnickej školy v Prešove a vedeniu Evanjelického kolegiálneho gymnázia v Prešove, ktorí nám každoročne pomáhajú a bezplatne poskytujú svoje priestory, aby sme mohli toto podujatie zorganizovať, a vedeniu a študentom Fakulty zdravotníckych odborov PU PO za prípravu zaujímavej prezentácie a názornej ukážky poskytnutia prvej pomoci.

Ďakujeme tiež správcovi PCO v Prešove prot. Michalovi Švajkovi, ktorý pekne pripravil katedrálny chrám, aby sme dôstojne mohli prosieť Hospodina Boha o blahoslovenie celého dňa. Tiež ďakujeme prot. Jánovi Kuzanovi, predsedovi misijného odboru PPE za slúženie molebnu i pekné slovo, ktorým sa obrátil k deťom i mládeži. Svoju vďaku vyjadrujeme tiež pánovi Rastislavovi Hudákovi, pani Renáte Gulovej a pani Tatiane Raušovej, ktorí nám veľmi pomohli pri príprave súťaží a odmien pre deti a tiež otcom duchovným, katechetom, rodičom, ujom, tetám a starkým, ktorí prišli spolu s deťmi a mládežou a tak podporili toto podujatie.

Tak isto si vážime prácu všetkých mládežníkov – dobrovoľníkov, ktorí pomáhali pri prípravách a počas celého Dňa detí.

Alexander Haluška

prezident Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS

Deň detí v Stropkove

Nastal deň 1. júna 2011 a pre deti zo Stropkova to znamenalo deň zábavy, hier, zoznámenia sa s novými kamarátmi. Na tento deň sa deti tešili dlho. Ráno nebolo veľmi povzbudivé, lebo bolo pod mrakom a vyzeralo to na dážď, ale nás to neodradilo. Všetko sa začalo stretnutím o 10. 00 hod. Pri chráme a ako inak, s modlitbou. V chráme sme sa pomodlili spolu s otcom duchovným moleben a hry a zábava mohli začať.

Hneď na začiatku sme sa rozdelili do dvoch skupín a to na dievčatá a chlapcov. Pr-

vou úlohou bolo skákanie vo vreci. Po tejto súťaži sme išli do priestorov chrámu, kde sme mali vedomostné súťaže, ktoré sa týkali Starého a Nového Zákona. Otestovali sme si svoje vedomosti, ktoré sme sa naučili v škole na hodinách náboženstva. Tí, ktorí nechodia do školy, tak si maľovali, kreslili alebo skladali puzzle. Ďalej nasledovali súťaže ako napríklad prekážková dráha s loptičkou na lyžici alebo cukríky na šnúrkach. Najväčší úspech zožala súťaž vyberanie loptičiek ústami bez pomoci rúk z lavóra, v ktorom bola voda. Deťom sa to páčilo najviac preto, lebo v loptičkách boli cukríky, ktoré, keď si vytiahli, tak ich zjedli. Samozrejme, nezabudli sme ani na futbal. Hralo sa chlapci proti dievčatám, ktorým pomáhal vedúci Miro. No aj

tak to nepomohlo, lebo aj tak chlapci boli lepší. Po všetkých súťažiacich nasledovalo vyhodnotenie. Na prvom mieste boli dievčatá a na druhom boli chlapci. Rozdali sme sladké odmeny a medaily.

Tento náš krásny Bohom požehnaný deň sme ukončili

večerňou v chráme. Položenia čestných rízy Presvätyja Bohorodicy.

Veľké ĎAKUJEME patrí v prvom rade Hospodinu Bohu, otcovi Paľovi a mládežníkom, ktorí nám pomohli pripraviť tento krásny deň.

Večer 28.6.2011 bol neobyčajný tým, že ako súčasť programu medzinárodnej konferencie konanej na našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulte sa uskutočnil grécko – slovenský večer, na ktorom sa svojím spevom a tancom predstavili oba národy.

Najprv vystúpil folklórny súbor Dúbrava a mládežníci z nášho Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS a tak prezentovali slovensko – rusínsku kultúru. Po občerstvení gréckymi špecialitami sa predstavili účastníci medzinárodnej konferencie spevom gréckych piesní a ukážkami tradičných gréckych tancov. Celé stretnutie sa nieslo v príjemnom a srdečnom duchu.

Alexander Haluška

Slava Isusu Christu!

V Evanjeliu čítame príbeh, kde Christos hovorí, že zlý duch sa vyháňa modlitbou a pôstom. Z úst mnohých môžeme počuť, že načo postiť, že je to zbytočnosť. Veď nie je hriech to, čo dávame do úst, ale to, čo ide z úst. Učenie našej Pravo-slávnej cirkvi je iné. Každý človek túži po spáse a po večnom živote v Kráľovstve nebeskom.

A ako sa má dostať človek do horného Jeruzalema, keď nie cez modlitbu a pôst?

Tieto veci nemožno rozdeľovať, neexistuje pôst bez modlitby a modlitba bez pôstu. Svätí otcovia majú na pôst takýto názor: Ako človek, ktorý sa nevie zdržať telesne, ovládne svoju dušu? Ak sa človek dokáže zdržať od jedla, je veľký pred-

poklad, že sa dokáže zdržať aj od svojich duchovných nerestí. Na druhej strane však svätý Ján Zlatoúst-

ty
hovorí:

„Jedzte mäso, ale nejedzte sa medzi sebou!“ Táto veta môže znieť z úst takého veľkého otca našej Cirkvi trochu divne. Ale má úplnú pravdu. Mieril tým na tých, ktorí sa zjavne ukazovali, že postia, ale ich vnútro bolo špinavé a pritom odsudzovali iných. Radšej sa mali sústrediť na to najdôležitejšie a potom k tomu pripojiť aj pôst.

Zvláštnosťou je, že ak sa pozrieme na časy pôstov, môžeme si všimnúť, že v každom ročnom období máme pôst.

Na jar je to pôst pred Paschou, v lete je to Petropavlovský pôst, v jeseni je to Uspenský pôst, a v zime Roždestvenský pôst. Moderní vedci

h o v o r i a
v týchto
časoch to,
čo Cirkev
tvrdí už
2000 ro-
kov. Pôst

je dôleži-
tý aj pre
telo, aj pre
dušu. Člo-
vek v pôste sa

snaží ovládať
svoje zmysly
a ten, kto ich zvlá-
da a nakoniec ich aj zvládne,

dostáva veľký „talent“ od Boha, ktorý môže viac znásobovať.

Tak ako je dôležitý pôst, tak isto je dôležitá aj modlitba. Bez nej sa človek nezaobíde. Veď práve prostredníctvom modlitby sa človek dostáva bližšie k Bohu a môže sa mu vyžalo-

vať zo svojich činov, myšlienok a všetkých svojich neuduhov. A práve skutočná, úprimná modlitba je tým základným kameňom k tomu, aby človek uskutočnil ozajstné pokánie, o ktorom svätí otcovia hovoria ako o druhom krste človeka, kedy človek zanecháva svoj starý život a žije odznova. Žalmista Dávid práve o tomto píše: „Starého odložiac, a v nového sa oblečme.“ Kráľ Dávid, ktorý si tým prešiel a vykonal skutočné pokánie, naozaj „trafil klinec po hlavičke“.

Preto, bratia a sestry, nebuďme ľahostajní voči pôstu a modlitbe. Cirkev nikoho nenúti postiť sa. Pravoslávna cirkev jedine odporúča postiť a tým lepšie zvládať nástrahy tohto sveta. A preto aj k modlitbe treba pristupovať tak, ako ku svätej Eucharistii: so stráchom Bóžijim i víroju. A vtedy nám táto modlitba bude na osoh a nie na večné zatratenie.

Amiň. Christos posredi nas!

Slava Isusu Christu!

Drahí veriaci, prostredníctvom tejto mojej kázne vám chcem bližšie predstaviť osobu a život svätého Serafima Sárovskeho. Svätý Serafim svojím svätým životom, pevnou vierou, mnohými veľkými zázrakmi, ktoré sa stali tak za jeho života, ako aj pri jeho svätých mošbach (ostatkoch), bol a stále je krásnym príkladom, ako milovať a slúžiť Bohu. Vďaka tomu si ho obľúbilo veľké množstvo pravoslávnych veriacich, ale aj inoslávnych ľudí.

Svätý Serafim pochádzal z ruského mesta Kursk, kde ho rodičia vychovali vo svätej viere pravoslávnej. Pri krste dostal meno Prochor. Otec svätého Serafima bol staviteľom a postavil v celom svojom okolí množstvo chrámov. Jedného dňa, keď bol malý Prochor pri otcovi na zvonici, tak sa pošmykol a spadol z veľkej výšky. Rodičia rýchlo zbehli zo zvonice a čakali, že Prochor bude ležať na zemi mŕtvy. Tam ich ale čakalo prekvapenie, malému Prochorovi sa nič nestalo, ani len škrabanec nemal, akoby ho zniesli sami anjeli zo zvonice na zem. A takýchto zázrakov je v Serafimovom živote niekoľko. Veľakrát

bol uzdravený Bohorodičkou, ktorá pri jednom z 12 zjavení povedala svätým, ktorí stáli okolo nej, že Serafim je z nášho rodu a preto ho musíme uzdraviť. Veľakrát bol uzdravený Bohorodičkou, ktorá sa mu 12 krát zjavila. Pri jednom z týchto zjavení povedala svätým, ktorí okolo nej stáli, že Serafim je z nášho rodu, preto ho musíme uzdraviť.

Keď mal Prochor 17 rokov, odišiel z domu s požehnaním svojej matky do Kyjeva, kde bol rozhodnutý žiť ako monach (mních). Svätý Dositej, igumen Kyjevo – Pečerskej lavry, svojou prozorlivosťou poslal Prochora do Sárovskej oblasti, aby pokračoval v práci svojho otca, staval chrámy a žil ako monach práve v tejto oblasti. Po 8. rokoch inočestva prijal postrih na monacha, pri ktorom dostal meno Serafim a po ďalšom roku bol rukopoložený (vysvätený) na jerodiakona. Ešte v priebehu jeho diakonskej služby sa mu počas sv. liturgie zjavil samotný Isus Christos. Serafim uvidel Christa, keď vyšiel zo severných dverí ikonostasa, ako Isus prešiel celým chrámom a vošiel do ikonostasu na svoje miesto.

Serafim po niekoľkých ro-

koch prijal aj svjaščenstvo (kňazstvo). Počas svojho kňazského slúženia sa často vzdialoval do Sárovského lesa kvôli modlitbe v samote. Po určitom čase chcel svätý Serafim ostať žiť sám v tichosti lesa v neustálej modlitbe. Po blahoslovení (požehnaní) od igumena Sárovského monastiera odišiel do Sárovského lesa, kde si postavil kéliu (malý mníšsky prítok) a žil tam mnoho rokov v molčaní (mlčanlivosti).

Serafim mal veľmi rád samotu a ticho, lebo vedel, že v tichu sa dokáže najviac priblížiť Bohu a konať Jeho vôľu. Počas tohto pustovníckeho života zažil nejedno pokušenie, nejednu skúšku. Raz sa mu stalo, že keď pracoval v lese, pri chystaní dreva na zimu ho napadli a veľmi zbili traja chlapi. Chceli ho okradnúť, lebo si mysleli, že má nejaké peniaze. Keď videli, že nič nemá a že ani trocha

sa nebráni, hoci mal sekeru v ruke, uvedomili si, že spravili čosi zlé. Serafim bol od tej doby zhrbený. Po tomto incidente sa naspäť vrátil do lesa do svojej pustovne (kélie).

Serafim si miesta, na ktorých sa zdržiaval, pomenoval po svätých miestach, po ktorých chodil náš Spasiteľ Isus Chris-

tos, aby si priblížil sväté miesta, na ktoré sa chcel dostať. Takto bol obklopený veľkými svätými a mi,

ako napríklad svätá hora Atos, Sinaj, Golgota a ďalšie. Bol veľkým molitveníkom a pôstníkom. Vedel, že modlitba nemá zmysel bez pôstu a pôst bez modlitby. Tak ako vták nemôže lietať s jedným krídlom, tak ani človek nemôže dosiahnuť spásu iba modlitbou, alebo iba pôstom. Jeho modlitba mala veľkú silu vďaka pôstu, ktorý pravidelne dodržiaval. Serafim hovorieval, že pravý pôst

nie je vo vyčerpaní svojho tela, ale v tom, že časť (kúsok) chleba, ktorý chceš sám zjesť, dáš hladnému. Serafim bol veľký podvižník. Raz našiel mohutný kameň, na ktorom sa vydržal modliť tisíc dní a nocí. Modlil sa neúnavne. Po tých tisícich dňoch mal na kolenách rany, ktoré mu zostali až do jeho blaženého uspenia (zosnutia). Ten mohutný kameň si neskôr doniesol do svojej kémie a na ňom každý deň konal svoje monašeské pravidlo. Dennodenne čítal Sväté Evanjelium, Apoštol a snažil sa všetkému aj porozumieť.

Svätý Serafim cítil a zároveň prejavoval veľkú lásku k ľuďom, ktorí ho ešte za jeho života navštívili a prosili ho o radu a blahoslovenie (požehnanie). Každého človeka, ktorý za ním prišiel, zdravil s radosťou, lebo v ľuďoch videl Christa. Zdravil ich pozdravom, najkrajším, aký my pravoslávni máme a to - Christos Voskrese, radosť moja. Hovorí sa o tom, že Serafim mal pred svojou kéliou každý deň obrovské množstvo ľudí. Tisíce a tisíce ľudí čakalo na to, aby sa mohli stretnúť s týmto svätcom.

Za Serafimom nechodili len ľudia, ale jeho lásku a dobrotu

cítili aj zvieratá, ktoré mal stále okolo seba. Nebáli sa ho a ani on sa nebál ich. Prišla raz za Serafimom jedna monaška (mníška) po radu a videla ho, ako sedí na štatom strome a približoval sa k nemu medveď. Monaška sa zľakla, lebo si myslela, že mu ten medveď chce ublížiť, ale stal sa presný opak, medveď svätému neublížil.

Serafim sa pred koncom svojho života vrátil do monastiera v Divijeve, kde tiež mal svoju kéliu, v ktorej aj usnul. Serafim usnul pri tom, čo mal najradšej. V modlitbe pre ikonou Presvätej Bohorodičky Umilenije na kolenách s rukami zdvihnutými k nebu.

Kánonizovaný za svätého bol v roku 1903 Posvätnou synodou.

My, pravoslávni, by sme si mali brať príklad z tohto svätého človeka, v tom, ako máme žiť, postiť sa, modliť sa a ako máme mať radi druh druhu (jeden druhého).

Chcel by som svoju kazeň zakončiť jedným citátom svätého Serafima Sárovskeho.

„Spasi sam sebe a tisjač ľudej sja kolo tebe spasit.“ Amiň.

Christos posredi nas!

Starí rodičia štvorročnej Kati bývali v tichej uličke neďaleko pošty. Jej otec a mama ju raz v lete na dva týždne nechali u nich, zatiaľ čo sami odcestovali na dovolenku k moru.

V jedno ráno starý otec Milan spolu s vnučkou odišiel na poštu, pretože dostal oznámenie, že mu prišiel balík. Tam došlo k malému nedorozumeniu, dôchodca nepochopil určité veci a poštárka mu musela všetko vysvetľovať. Keď vyšli von, v jednej ruke ešte nemotorne držal doručený balíček a otvorenú peňaženku a v druhej

občiansky preukaz a vydané peniaze. Snažil sa ich do nej vložiť, ale obidve ruky

sa mu pritom triasli, pretože dlho trvajúci zložitý rozhovor ho dosť rozrušil. Odrazu v nevelkej výške nad nimi značnou rýchlosťou preletelo malé športové lietadlo. Milan zdvihol hlavu a pozrel sa naň. Občiansky preukaz mu pritom vyletel z rúk a zostal ležať v jarku pri

cestě. „To je teda rachot. Mali by zakázať lietať tak nízko nad obcou, lebo to ruší klud obyvateľov,“ polohlasne zahundral Milan, napokon vložil peniaze do peňaženky a vsunul ju do vrecka. „Dedkóó, niečo ti vypadlo!“ ozvalo sa piskľavým detským hlasom dievčatko. Jej starý otec však týmto slovom nevenoval pozornosť. Namiesto toho povedal: „Kaľa, pod!, lebo nemáme čas.“ „Ále dedkóóó, počkááj!“ zopakovala malá. „Kaľa, nevymýšľaj.

Musíme rýchlo ísť domov, lebo každú chvíľu k nám majú prísť ujo via, ktorí nám d o v e z ú také pekné biele okná,“ vyčítal Milan vnučke, chytil ju za ruku a potiahol za sebou.

Na druhý deň, po tom, čo plastové okná boli namontované, Milan chcel urobiť jednu malú stavebnú úpravu v predsieni. Jeho elektrická vrtačka však bola pokazená, preto mal naplánovanú cestu do sused-

ného mesta, aby kúpil novú. Obul sa, hodil na seba kabát a zo zásuvky vybral dáždňík, keďže vonku silno pršalo. Keď už chcel vyjsť k svojmu autu, pre istotu vybral z vrečka peňaženku a pozrel sa do nej, aby skontroloval, či má dosť peňazí. „A kde je môj občiansky preukaz?“ povedal nahlas, pretože zbadal, že doklad v nej chýba. „Ja starý hlupák, asi som ho včera zabudol na pošte. Aká škoda, že dnes je zatvorená. Do večera by som tú lištu mohol pripevniť, ale teraz musím čakať až do zajtra,“ sklamane si povzdychol Milan. Ešte chvíľu postál a potom vyzul svoje topánky, vyzliekol kabát, zavesil ho na vešiak a dáždňík položil

naspäť do zásuvky. Nato odišiel do obývačky čítať noviny. „Dedkóóó, čo je to občiansky preukaz?“ spýtala sa zvedavá Kaťa. „To je taká kartička s mojou fotkou a pri nej je napísané moje meno,“ pokojne jej vysvetlil starý otec, prevrátil noviny na druhú stranu a pokračoval v čítaní. O chvíľu ktosi zaklopal na dvere. „Komu sa to chce chodiť vonku v takomto nečase?“ pomyslel si Milan a otvoril ich. V zablátených topánkach vošla dnu do nitky premočená Kaťa. „Doniesla som ti ho,“ s úsmevom povedalo dievčatko a vystrelo k nemu ruku. Držalo v nej mokrý a zašpinený Milanov občiansky preukaz.

Igor Kruk

Dňa 30. mája 2011 sa v priestoroch Štátnych aktov Poslaneckej snemovne parlamentu Českej republiky konala pravoslávna konferencia na tému: „90. výročie prijatia ruskej emigrácie v Československu“. Konferencii predsedal Jeho Blaženosť Kryštof, arcibiskup pražský a metropolita českých krajín a Slovenska. Na konferencii odznelo mnoho zaujímavých, poučných, erudovane spracovaných referátov. Okrem iných významných hostí sa za slovenskú časť našej miestnej Cirkvi na tejto konferencii zúčastnili Jeho Preosvietenosť Tichon, biskup komárňanský a d. o. Ján Šafin.

Za naše Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS boli prítomní Alexander Haluška, Jozefína Polakovičová a Vladimír Gerka.

**Vedenie Bratstva pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS**

Rozprávanie mníšky Nektárie z kalkatského sirotinca

Náš sirotinec sa zväčšuje v každom smere, početne sme sa rozrástli, rastieme duchovne a postupujeme aj na poli výchovy a vzdelávania. Tohto roku sme v našej malej komunite privítali 28 roztomilých dievčatiek, pričom 7 z našich najväčších

dievčat študuje na vysokých školách v Kalkate. Nedávno bolo pokrs-

tených 21 z našich dievčatiek. Tieto deti sú budúcnosť kresťanskej misie v Indii. V detskom domove pre dievčatá sme práve slávnostne otvorili a prevádzkujeme druhostupňovú anglickú školu „Svätý Ignatij“. Keďže sú anglické školy v eparchii Bengálsko vzácné, nádejame sa, že vzhľadom na daný stav zlepšíme vyhlídky na budúcnosť našich osirelých detí. Za minimálny príspevok budú prijaté aj deti zo širšieho okolia. V po-

sledných rokoch sa stalo pre nás veľkou výzvou založenie detského domova pre chlapcov. Jeho činnosť v sebe nesie význam životnej dôležitosti, keďže odtiaľto vzídu budúci katechéti, kňazi, ale aj kresťanskí manželia našich dievčat. Napredovanie pri jeho budovaní zastavilo zníženie darov z Grécka. Jeden príspevok z Austrálie nám však

umožnil opäť otvoriť pokračovať a zariadiť päť izieb, kuchyňu a jedáleň.

Už sme prijali prvých 6 chlapčiekov! Sú veľmi zlatí a už aj nastúpili na vyučovanie v našej novej škole. Tak veľmi očakávajú, že sa im podarí uniknúť z biedy a chudoby! Horlivo sme sa modlili zato, žeby sa nám podarilo dostať priamo k záverešiu kompletnej vybavenosti chlapčenského detského domova, aby sme mohli prijímať viac sirôt a bezradných chlapčiekov, ktorých je tu tak mnoho. V tejto po finančnej stránke neľah-

kej dobe sme dosiahli úspech pri pokračovaní našich ďalších programov; na vidieku je v prevádzke 5 našich základných škôl a 7 ordinácií. Nakoľko nám to vaša pomoc dovoľuje, pokračujeme v zásobovaní stravou ľudí bez domova v Kalkate. Už tretí rok po

sebe nás potešil prínos gréckej zubnej lekárky, pani Márie Deménaga, ktorá po dobu jedného mesiaca sebaobetavo ponúkla svoje služby. Rovnako nám spôsobila radosť očná lekárka, pani Katarína Alexándrou, ktorá dlhou, každodennou prácou uzdravovala očné choroby pomocou liekov a okuliarov, ktoré priniesla z Grécka. Spoločne sme zaobstarali vybavenie pre našu očnú ordináciu „Svätá Anastázia“, v ktorej bude pôsobiť priamo indický lekár, ak to bude Božia vôľa. Fungovanie a inovácia tejto ordinácie má osobitú dôležitosť, nakoľko mnoho Indov trápia vážne očné problémy. Navštívili nás aj pa-

nie Angéla a Dímitra Karatrántou, ktoré sa venujú ikonopisu a vytvorili nádherné ikony. Súspechom sa tohto roku stretol aj krátkodobý seminár s účasťou kňazov a teológov z Pravoslávneho kresťanského misijného centra (O.C.M.C.)¹ v USA,

ktorí duchovne posilnili našich kňazov a katechetov. S láskou sa spoliehamo na vaše modlitby

a vašu podporu. V týchto ekonomicky ťažkých časoch je vaša pomoc pre pokračovanie našich snažení cennejšia a potrebná ako nikdy predtým.

S nesmiernou vďačnosťou a vrelými modlitbami

mníška Nektária

Článok z časopisu zahraničnej misie „Ιεραποστολικός Ταχυδρομός“, č. 113, 01-03/2011, s. 32-33

preložil Peter Dobrík

1 Angl. Orthodox Christian Mission Center; web: www.ocmc.org/

Deravá nádoba

Jeden dedinčan si každý deň prinášal do dediny vodu v dvoch veľkých zviazaných nádobách prehodených na chrbte osla, ktorý cupkal vedľa neho.

Z jednej starej a deravej nádoby voda pomaly vytekala.

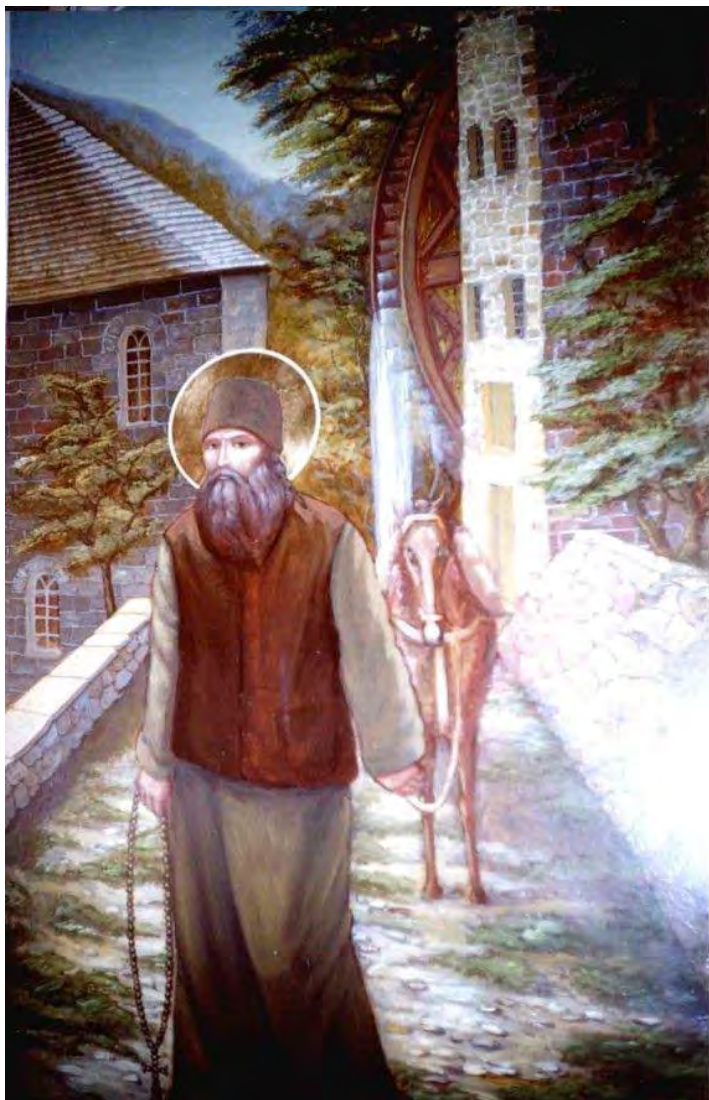
Z druhej novej nevytekla cestou ani jedna kvapka.

Stará popukaná nádoba sa cítila ponížená a neúčinná tým viac, že nová nádoba využívala každú príležitosť, aby ukázala svoju dokonalosť: „Zo mňa nevytečie ani kvapka.“

Ráno sa stará nádoba zdôverila gazdovi: „Vieš, uvedomujem si svoje nedostatky. Strácaš čas, námahu

a peniaze mojou vinou. Kým prídeme do dediny, som poloprázdna. Odpusť mi moju slabosť a moje rany.“

Na druhý deň cestou gazda popukanej nádobe povedal: „Pozri sa na kraj cesty. Je nád-

herný, plný kvetov.“

„Tvojou zásluhou,“ povedal gazda. „To ty každý deň polievaš okraj cesty. Kúpil som vrecko semienok a vysial som ich na okraj cesty a bez toho, aby si to vedela a chcela, si ich denne polievala.“

Všetci sme plní rán, všetcí sme popraskaní, ale keď chceme, Boh vie z našich nedokonalostí urobiť divy.

Čo všetko sa mi snívало a nikdy sa nestalo.

Do rána z toho nič nebolo.

Ale to trochu, čo sa vďaka Bohu splnilo, mi dodáva chuť snívať ďalej.

Vymodlil som sa toľko modlitieb, bez akejkoľvek odpove-

de, hoci som dlho a trpezlivo čakal, ale tých pár, ktoré boli vypočuté, mi dodávali chuť prosiť ďalej.

Spoliehal som sa na toľkých priateľov, ktorí ma opustili a nechali ma plakať samého, ale tých pár, ktorí mi ostali verní, mi dodáva chuť dôverovať ďalej.

Zasial som toľko semien, ktoré padli na cestu a pozobali ich vtáci, ale tých pár zlatých snopov, ktoré som niesol v náručí, mi dodáva chuť rozšievat' ďalej.

Z knihy Bruna Ferrera - Život je všetko, čo máme.

Radka Baková

Dva šperky

Španielsky kňaz hovorí: „Boh niekedy odníme človeku isté požehnanie, aby ho ten človek lepšie pochopil, aby sa k nemu neobracal len s prosbou o pomoc. Boh však veľmi dobre vie, do akej miery môže skúšať každú dušu – a túto hranicu ni-

kdy neprekročí.

V takýchto chvíľach nikdy nehovorme: „Boh nás opustil“. On také čosi nikdy neurobí; občas sa však môže stať, že ho opustíme my sami. Ak na nás Boh zošle ťažkú skúšku, vždy nám dá zároveň aj dostatok svojej milosti - povedal by som dokonca, že viac, ako potrebu-

jeme -, aby sme tú skúšku prekonali.“

K tejto téme poslala pani zaujímavý príbeh, nazvaný Dva šperky.

Istý kňaz žil šťastným životom v kruhu svojej rodiny – mal skvelú manželku a dvoch vydatených synov. Raz musel kvôli pracovným povinnostiam na niekoľko dní odcestovať mimo domu. Práve, keď bol na cestách, obe deti zahynuli pri vážnej dopravnej nehode.

Matka detí trpela v tichu a samote. Keďže to však bola silná žena, vďaka viere a dôvere v Boha znášala tento úder hrdinsky a dôstojne. Ako však oznámiť manželovi smutnú novinu? Aj keď bol silný duchom, v minulosti mal problémy so srdcom, kvôli ktorým ho dokonca aj hospitalizovali v nemocnici, a žena sa obávala, že správa o smrti detí by ho zabila.

Nezostalo jej nič iné, ako sa modliť, aby jej Boh vnukol najlepší spôsob konania. V predvečer manželovho návratu sa dlho modlila – a dostalo sa jej milosti vo forme odpovede.

Na druhý deň sa manžel vrátil, manželku obdaril dlhým objatím a spýtal sa na deti. Žena mu povedala, že všetko je v po-

riadku, nech sa vykúpe a trochu si oddýchne.

O niekoľko hodín zasadli k obedu. Vypytovala sa ho na podrobnosti o ceste, on jej vyrozprával všetko, čo prežil, zmienil sa aj o Božom milosrdenstve – a opäť sa vypytoval na deti.

Manželka trochu v rozpakoch mu odpovedala:

„Nechaj teraz deti tak, nimi sa budeme zaoberať neskôr.“

Teraz chcem, aby si mi pomohol vyriešiť istý vážny problém.“

Manžela sa už zmocňovali obavy, a preto sa jej opýtal:

„Čo sa prihodilo? Vidím, že si ustarostená! Vyrozprávaj mi všetko, čo máš na duši, lebo som si istý, že s Božou pomocou spolu vyriešime akýkoľvek problém.“

„Kým si bol na cestách, navštívil nás tvoj priateľ a nechal si u nás v úschove dva šperky nevyčísliteľnej hodnoty. Sú to naozaj mimoriadne vzácne šperky! Nikdy som nič krajšie nevidela! Príde si po ne, a ja mu ich nechcem vrátiť, lebo som v nich našla zaľúbenie. Čo by si mi poradil?“

„Prosím ťa, vôbec nechápem tvoje správanie!“

„Nikdy predtým som podobné šperky nevidela! Nedokážem sa zmieriť s myšlienkou, že by som o ne mala navždy prísť!“

Vtedy ju manžel prísne napomenul:

„Nikto nemôže stratiť to, čo mu nepatrí. Nevrátiť šperky majiteľovi sa predsa rovná krádeži! Vrátime ich a ja ti pomôžem prekonať smútok z ich straty. Urobíme to spolu a ešte dnes.“

„Dobre, drahý môj, nech je teda po tvojom. Poklad vrátime. V skutočnosti sa tak vlast-

ne už stalo.

Tými vzácnymi šperkami boli naše deti. Boh nám ich zveril do opatery a kým si bol na cestách, zobral si ich späť. A oni odišli...”

Manžel jej slová ihneď pochopil. Objal si manželku a spoločne preliali množstvo slz – pochopil však posolstvo a od toho dňa spoločne bojovali za prekonanie straty, ktorá ich postihla.

Paulo Coelho.

Ako rieka, ktorá plynie.

Radka Baková

Kňaz sa rozhodol hodiť sa z vysokého brala do mora. Cestou sa ešte zastavil u spriateleneho kňaza, aby sa s ním rozlúčil. Porozprával mu príbeh svojho smutného života: Ako nemiloval Boha a neslúžil ľuďom, ako zhrešil proti všetkým prikázaniam a ľuďom bol na pohoršenie. Jeho vina je priveľká, nemôže už počítať s Božím milosrdenstvom.

Priateľ mu na to povedal: „Vieš predsa, že Božie milosrdenstvo je nesmierne veľké. Boh nám vždy ponúka svoju odpúšťajúcu lásku. Treba ju len prijať.“

Ale kňaz sa nedal utešiť: „Moje srdce je ako vedro plné trhlín a dier. Len čo Boh doňho vleje svoje odpustenie, stratí sa!“

Tu ho priateľ chytil za ruku. „Možno je tvoje srdce porovnateľné s deravým vedrom. Ale keď ho vrhneš do mora milosrdnej Božej lásky, je jedno, koľko trhlín v ňom je, lebo more Božej lásky ho obklopuje znútra i zvonku, zhora i zdola a zo všetkých strán.“

Zuzka Sadilková

Stakčín – jedna z najstarších obcí Horného Zemplína (Humenné, Kamenica nad Čirochou, Snina, Ptičie, Zubné). Písomne je doložená ako Zaktson v donačnej listine uhorského kráľa Karola Róberta z r. 1317. Nakoľko sa spomína ako predmet daru, táto skutočnosť dokazuje, že obec už existovala, aj keď sa o tom nezachovala písomná zmienka. O vzniku obce sa traduje niekoľko legend. Najpravdepodobnejšia je legenda zachovaná Alexandrom Duchnovičom, ktorý detské roky prežil v Stakčíne. Legenda hovorí o bielom kniežati a bielej kňažnej. Boli to ruské kniežatá, ktorí išli s veľkým počtom vojska nastúpiť na Uhorský trón. Prejdúc Beskydy sa knieža so svojím vojskom utáboril na mieste, ktoré pomenoval Statjin. Pretože musel ísť bojovať s nepriateľom, zanechal svoju ženu – kňažnú so všetkým bohatstvom bývať v dedine. Aby videla boj svojho muža, vystúpila kňažná na vysokú horu nad obcou. Od toho času sa podľa mena kňažnej Nasti (Anastázie) dostala táto hora

Dejiny pravoslavia v Stakčíne

Prvý písomný záznam o kňazovi sa nachádza v urbári humenského panstva a pochádza z roku 1601 (Ztakczin, battiko). Z neho je zrejmé, že ide o pravoslávneho kňaza. V tomto období ich označovali slovom baľko a všetci obyvatelia boli pravoslávneho vierovyznania. Pravoslávni kňazi – baľkovia – sú doložení ešte v roku 1690, kedy na tunajšej farnosti žili štyri kňazské rodiny. V dôsledku tzv. Užhorodskej únie obyvatelia Stakčína na prelome 17. a 18. storočia prešli z pravoslávnej viery na uniatskú¹.

V dôsledku potlačania pravoslavia v obci vzniklo povstanie proti presadzovaniu uniatskej viery. Posledné najrozsiahlejšie povstanie náboženského rázu proti únii vzniklo v rokoch 1760-1769, ktoré zorganizoval jeromonach Sofronij a na jeho potlačenie museli zasiahnuť vojská pod vedením grófa Antona Károlyiho.²

1 BURAL, M.: *Stakčín*, Stakčín 2009, s. 35.

2 GREC, J.: *Stakčín*, Hu-

Od roku 1733 sa tu spomínajú len uniatskí kňazi.

V listine z r. 1751 je uvedené: „Stojí tu drevená cerkva od nepamäti ľudí postavená, nevedia, či a kým bola vysvätená“; predpoklad je, že to bola pravoslávna cerkva, ktorá sa neskôr stala uniatskou. Zápis z r. 1732 hovorí o chráme (cerkvi) zasvätenej Roždestvu Isusa Christa (Narodeniu Isusa Christa). Prvá uniatská murovaná cerkva bola postavená v druhej polovici 18. storočia bez veže. Veža k nej bola pristavaná v druhej polovici 18. storočia a rekonštruovaná bola v roku 1872. Po obnove pravoslavia v 20. storočí bola na miestnej časti Hora v roku 1928 postavená cerkva Pokrova Pravoslavnej Bohorodicy. V dôsledku vojnových udalostí 2. svetovej vojny bol tento chrám poškodený a musel byť rozobratý. Pozornosť si zaslúžia aj dve sakrálné stavby, ktorých existencia je zahalená rúskom tajomstva. Prvá stavba je zobrazená pri Stakčine na Lazarovej mape Uhorska z roku 1528. Predpokladá sa, že môže ísť o zaniknutý monastier sv. Kataríny. Nie je vylúčené, že tento monastier mohol stáť pri Stakčine pod ho-

menné 1969, s. 9.

rou Vysoká na mieste zvanom Monastyrec (kláštorisko). Druhou stavbou je rímskokatolícka kaplnka, ktorá je zakreslená na mape obce z roku 1886.³

Chrám Svätej Trojice v Stakčine

Tento chrám bol postavený v rokoch 1944 – 1952. Architektom a staviteľom bol o. archimandrita Andrej (Kolomacký).

História tohto chrámu sa začína písať dávno predtým ako sa začalo s jeho výstavbou. Ťažká a zložitá situácia politická, hospodárska, národnostná a náboženská koncom 19. a začiatkom 20. storočia bola príčinou rôznych prejavov nespokojnosti ľudí. Obyvatelia obce sa stavajú proti maďarizácii, ale aj proti Užhorodskej únii. Po prvej svetovej vojne, keď nastali geopolitické zmeny, využili situáciu aj obyvatelia obce Stakčín, ktorí už v roku 1921 verejným plebiscitom sa rozhodujú o návrate do lona Pravoslávnej cirkvi. V roku 1925 je už farnosť plne organizovaná s vlastným novopostaveným dreveným chrámom.

V roku 1930 bola farnosť ofi-

3 Buraľ, M., cit. dielo, s. 38.

ciálne potvrdená a schválená ministerstvom škôl a osvety. Po vojnových udalostiach 2. svetovej vojny bol drevený chrám takmer zničený. Táto skutočnosť donútila veriacich k započatiu výstavby nového chrámu. V rámci obnovy a pomoci pri odstraňovaní vojnových škôd bol Pravoslávnej cirkvi pridelený pozemok na výstavbu chrámu a farskej budovy. Na tomto mieste treba spomenúť udalosť, ktorá má súvislosť s výstavbou a hlavne s miestom, na ktorom bude nový chrám stáť. V čase, keď mnoho našich ľudí odchádzalo

za prácou a kúskom chleba až do ďalekého zámoria, odišla zo Stakčína aj Anna Kapraľová (Micajková). Počas pobytu v Amerike mala sen, v ktorom videla, ako z neba padá zlatý kríž na miesto, kde sa nachádzali malé domky a pánske budovy. V takom stave sa nachádzalo toto miesto v čase jej odchodu zo Stakčína. Pretože si tento sen nevedela vysvetliť, nikomu o tom nehovorila. Keď sa po rokoch vrátila domov, keď už bolo zrejmé, že na tomto mieste bude stáť nový chrám, spomenula si na svoj sen, ktorý jej ukazoval predurčenie tohto

miesta Božou prozreteľnosťou.

„Nevyspytateľné sú cesty Božie...“, hovorí sa vo Svätom Písme, ale Boh neukázal len miesto výstavby chrámu, ale poslať človeka, ktorý má miesto označiť. Inžinier Bezsmertný, ktorý má rozmeriavať parcely, ako prvý pozemok vymeral na výstavbu chrámu. Bolo to 7. 8. 1947. Ďalším človekom, ktorého poslať Boh, bol o. archimandrita Andrej (Kolomacký) - architekt, projektant a staviteľ mnohých chrámov.

Chrám Svätej Trojice v Stakčíne je plne dielom o. Andreja. Od zámeru, vypracovania projektu až po aktívnu prácu. Chrám je vybudovaný v novo-byzantskom slohu. Charakteristickým znakom je veľká centrálna kupola stojaca na 4 kolonách. Tento chrám má všetky atribúty cirkevnej architektúry. Pôdorys je do tvaru kríža. Je smerovaný na východ. Má tri hlavné časti – pritvor, chrámová loď a oltárna časť. Nad pritvorom je choruš. Pri oltárnej časti sú dve sakristie. 18. augusta 1947 bol posvätený základný kameň. Na jar roku 1948 boli vykopané základy a vymurované sokle. Na sviatok Zostúpenia Sv. Ducha sa v tom istom roku na

základoch slúži prvá svätá liturgia. Výstavba chrámu bola dokončená v roku 1952, kedy bol chrám posvätený. Rozpísaný bol akademickým maliarom Mikulášom Jordánom z Prešova.

K zaujímavostiam patrí i skutočnosť, že zo zaniknutej obce Ostružnica nad Vodárenskou nádržou Starina pochádza najstaršia písomná pamiatka Rusínov na Slovensku. Známa je pod názvom Ostružnické pergamenové listy a objavená bola v roku 1927. Pergamenové listy boli súčasťou rukopisného Evanjelia z roku 1492. Sú to úryvky s časťou kánona sv. veľkomučeníku Dimitriju Solúnskemu. Predpokladá sa, že boli napísané v 11. až 12. storočí.

Z najvýznamnejších pravoslávnych kňazov na farnosti v Stakčíne pôsobili: Andrej Laloša (1925-26), Olexej Omeljanovič (1926-28), Peter Kernaševič (1937-50) a Jozef Hreha (1954-75).

Bohoslovec Patrikij

Dňa 24. júla 2011 sme sa stali svedkami nádhernej tajiny, svätej tajiny manželstva medzi dvoma mladučkými absolventmi našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, Jaroslavom

Gubom a Ivanou Škovranovou. Spojenie ich životov do jedného sa uskutočnilo počas svätej liturgie v pravoslávnom chráme v obci Čabiny. Svätú liturgiu viedol správca Pravoslávnej cirkvnej obce Čabiny, otec Michal

Hrustič a spoluslužili tiež krstný otec ženícha - otec Vladimír Spišák z Košíc, duchovný detského domova v Medzilaborciach - otec Andrej Gont a aj archidiakon Vysokopreosviateného vladyku Juraja, arcibiskupa michalovsko-košického, Matúš Spišák. O spev sa postarali mládežníci z Medzilaboriec a musíme povedať, že im to išlo krásne. Mladomanželia

spoločne so svadobnými hosťami sa po tejto nedeľnej svätej liturgii pobrali do Medzilaboriec, kde sa konala svadobná hostina. Okrem rodiny sa tam stretla aj mládež a spoločne vytvorili skvelú atmosféru a zábavu. Do nasledujúcich dní vám, drahí novomanželia, prajeme veľa milosti od Hospodina Boha, veľa lásky a aj porozumenia.

Redakcia Istiny

Tofu nátierka s orechmi

220 g tofu,
100 g vlašských orechov,
1 cibuľa,
3 strúčiky cesnaku,
čerstvé zeleninové vňate (petržle-
nová, cesnaková, pažitka a iné,
ktoré máme k dispozícii),
sójová omáčka,
soľ

Cibuľu jemne nakrájame, tofu nastrúhame na jemno, orechy posekáme alebo pomelieme na mlynčeku a spolu podusíme v sójovej omáčke zriedenej vodou. Ochutíme prelisovaným cesnakom, soľou a nadrobno nakrájanými zelenými vňaťami. Nátierku môžeme konzumovať teplú i vychladnutú.¹

¹ <http://recepty.rodinka.sk/recept.ltc?ID=13553&k=14>

Avokádová nátierka

1 avokádo
1 strúčik cesnaku
soľ
čierne korenie
citrónová šťava

Dužinu z avokáda vydlabe-
me, popučíme vidličkou a po-
kvapkáme citrónovou šťavou.
Pridáme pretlačený cesnak,
osolíme a okoreníme podľa
chuti.

Cuketa plnená zemiakovou plnkou

4 mladé cukety
4 stredne veľké zemiaky
polohrubá múka
mleté čierne korenie
majoránka
2 strúčiky cesnaku
soľ

Zo zemiakov a múky urobíme cesto ako na zemiakové placky. Do cesta primiešame korenie, majoránku, prelisovaný cesnak a soľ. Cuketu pozdĺžne prekrájame na polovice, dužinu vyberieme a naplníme cestom na placky. Cukety pokladáme na vymastený pekáč a dáme zapiecť.²

Chrumkavé placky

1 strúčik cesnaku
1 cibuľa
1 červená paprika
250 g mrkvy
250 g cukety
8 lyžíc oleja
250 ml vývaru zo zeleninového bujóna
75 g hrubej pšeničnej krupice,
štipku soli a korenia

D o
r o z -
pálené-
ho oleja
vložíme na
drobno pokrájanú ci-

2 http://www.couvarit.sk/zeleninove-jedla.phtml?id_menu=4391&module_action__14071__id_r=807#m_14071

bulku, cesnak, feferónku zbavenú semienok a ošúpanú, na hrubo nastrúhanú cuketu a osmažíme. Prilejeme vývar a uvedieme do varu. Za stáleho miešania pridávame krupicu. Zmes necháme 5 minút zahrievať. Cesto rozdelíme na dve časti do misiek a udržujeme v teple. Do jednej misky pridáme ošúpanú a na jemno nastrúhanú mrkvu, do druhej cuketu. Cesto osolíme a okoreníme. Z oboch dávok vytvarujeme placky, ktoré na oleji z oboch strán 5 min. opekáme.

Kávodvý koláč

2 PL instantnej kávy
½ šálky arašidov alebo iných orieškov podľa chuti
½ šálky oleja
2 šálky múky
1 ½ šálky cukru
1 šálku vody
1 ČL sódy
1 vanilkový cukor

Formu (tortovú) vymastíme olejom a vysypeme múkou. Rúru vyhrejeme na 200°C. Do horúcej vody pridáme cukor a olej a miešame, kým sa cukor nerozpustí. Pridáme sódu, vanilkový cukor a kávu a dôkladne rozpustíme. Ďalej pridáme arašidy a múku a vymiešame na hladké cesto. Pečieme 40 minút. Upečený koláč posypeme práškovým cukrom a polejeme kompótom.³

Karamelové sucháriky s orechmi

2/3 šálky kryštálového cukru
1 ½ šálky múky
3 PL oleja
1 ½ ČL kypriaceho prášku do pečiva
½ šálky vlašských orechov
¼ šálky vody

3 <http://www.povarenok.ru/recipes/show/5599/>

Tanier vymažeme olejom alebo vystelieme papierom na pečenie. Z cukru upálime karamel, vylejeme na pripravený tanier a necháme vychladnúť. Vychladnutý karamel poláme na kúsky a rozmixujeme. Pridáme múku s kypriacim práškom, rastlinný olej a dô-

kladne vymiešame. Pridáme posekané orechy a pridávame vodu tak, aby nám vzniklo plastické cesto, ktoré sa nelepi. Z cesta vytvoríme valček a pečieme pri 180°C asi 10 minút, potom teplotu znížime na 120°C a pečieme ďalších 20 – 30 minút. Upečený koláč vyberieme a zabalíme do kuchynskej utierky, necháme hodinu odpočívať. Potom porežeme na plátky, poukladáme ich vedľa seba na plech a pečieme 15 – 20 minút pri teplote 120°C.⁴

_____*Pripravila Markella*

4 http://www.good-cook.ru/tort/tort_548.shtml

KRYSTOF,
arcibiskup pražský
metropolita českých zemí a Slovenska

srdečně zve na pout'
ke sv. Ludmile České

která se uskuteční

ve středu 28. září 2011

- **16:00** hod. Akathist ke sv. Ludmile České v chrámu sv. Jiřího na Pražském hradě

a

ve čtvrtek 29. září 2011

- **10:00** hod. archijerejská božská liturgie v chrámu sv. Ludmily České na Tetíně u Berouna /25 km od Prahy/

ХРИСТОФОР
АРХИЕПИСКОП ПРАЖСКИЙ
МИТРОПОЛИТ ЧЕШСКИХ ЗЕМЕЛЬ И СЛОВАКИИ

Приглашает в паломничество
к святой ЛЮДМИЛЕ Чешской

которое состоится

в среду 28 сентября 2011 г.

- **16:00 час. Акафист св. Людмиле Чешской в храме св. Георгия на Пражском граде**
в четверг 29 сентября 2011 г.
- **10:00 час. Божественная Архиерейская Литургия в храме св. Людмилы Чешской на Тетине у Бероуна (25 км от Праги)**

По всем организационным вопросам обращайтесь в Управление Православной Церкви по тел. 224 31 50 15